

Česká zemědělská univerzita v Praze

Bakalářská práce

2014

Radka Wernerová

Česká zemědělská univerzita v Praze

Institut vzdělávání a poradenství

Katedra celoživotního vzdělávání a podpory studia

**Návrh a implementace e-learningu
v zájmové oblasti**

Bakalářská práce

Autor: **Radka Wernerová**

Vedoucí práce: Ing. Jiří Husa, CSc.

2014

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma **Návrh a implementace e-learningu v zájmové oblasti** vypracovala samostatně a použila jen pramenů, které cituji a uvádím v seznamu použitých zdrojů.

Jsem si vědoma, že odevzdáním bakalářské práce souhlasím s jejím zveřejněním dle zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a to i bez ohledu na výsledek její obhajoby.

Jsem si vědoma, že moje bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitní databázi a bude veřejně přístupná k nahlédnutí.

Jsem si vědoma, že na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, především ustanovení § 35 odst. 3 tohoto zákona, tj. o užití tohoto díla.

.....

V Praze dne 18. dubna 2014

PODĚKOVÁNÍ

Na tomto místě bych ráda poděkovala **Ing. Jiřímu Husovi, CSc.** za všechny jeho odborné rady a čas, kterým přispěl ke zpracování bakalářské práce. Dále bych chtěla poděkovat studentům, kteří se podíleli na vyplnění dotazníkového šetření, díky nimž vznikala praktická část bakalářské práce.

ABSTRAKT

Bakalářská práce se věnuje problematice e-learningu. Teoretická část práce poskytuje informace o způsobu a formách vzdělávání v České republice, s bližším zaměřením na vzdělávání dospělých v zájmové oblasti, stejně tak i tematickou orientaci na celek Internet. V rámci užívaných moderních způsobů výuky se věnuje rovněž distančnímu studiu a využití pokrokových technologií pro kultivaci osobnosti.

Hlavní náplní práce je návrh e-learningového kurzu a jeho vyhodnocení pomocí dotazníků a vlastních zkušeností, na základě předem stanovených kritérií. Výsledky šetření se mohou stát pomůckou pro následné tvůrce e-kurzů. Budou také popsány vybrané skupiny systémů řízení výuky a nástroje pro tvorbu výukových materiálů, zejména distančních. Cílem autorčiny činnosti bylo vytvořit reálný efektivně fungující elektronický kurz, který by mohl být využit ve vzdělávací sféře. Tohoto záměru bylo dosaženo.

Nelze opomenout souvislost práce s oblastí etikety, která je v kurzu vyučována, jelikož je považována za velmi důležité téma v dnešní, tak rychle se rozvíjející, společnosti.

KLÍČOVÁ SLOVA

e-learning, elektronické vyučování, e-kurz, online výuka, LMS Moodle, tutor

ABSTRACT

My bachelor thesis concerns the topic of e-learning. The theoretical part includes the information about methods and kinds of further education in the Czech Republic, closely focused on adult education in the area of interest. It also familiarizes us with the issues of Internet in general. While using modern teaching methods, I also deal with distant learning and the usage of advanced methods of developing personality.

The main content of this work is a scheme of e-learning course and his assessment with the help of questionnaires and my own experience, based on criteria set in advance. The results of this can be used by other creators of e-learning courses. There will also be described a few kinds of learning management systems and the tools for creating teaching materials, especially for the distance learning. The aim of author's work was to create an e-learning course which could be used in the field of education. The goal was reached.

The connection of this work with the etiquette issues, which are taught in this course, cannot be defaulted because it is considered to be a very important topic in the present quickly developing society.

KEY WORDS

e-learning, electronic teaching, e-course, online tutorial, LMS Moodle, tutor

Obsah

1 Úvod.....	9
2 Cíl a metodika práce	10
3 Celoživotní vzdělávání a učení	12
3.1 Andragogika	13
3.2 Osobnost dospělého účastníka vzdělávání	14
3.3 Vzdělávání dospělých v systému celoživotního učení	14
3.4 Význam vzdělávání dospělých v současné společnosti	16
3.5 Motivace ke vzdělávání	17
3.6 Formy vzdělávání dospělých	18
4 Internet	20
4.1 ARPANET	20
4.2 Počátky Internetu	21
5 Distanční studium jako jedno z typů vzdělávání	22
5.1 Historie distančního vzdělávání	23
6 E-learning jako jedna z metod distančního vzdělávání.....	24
6.1 E-learningové formy a systémy	24
6.2 Metody navazující na e-learning	26
6.3 Výhody a nevýhody e-learningu	27
6.4 Podporované oblasti výuky	28
6.5 Technologické novinky využitelné v e-learningu	29
6.6 LMS Moodle.....	31
7 Teorie tvorby kurzu.....	32
7.1 Týmové role, hierarchie uživatelů tvořící kurz.....	32
7.2 Postup při realizaci kurzu	33
8 Etiketa	36
8.1 Vznik a vývoj etikety, její přední osobnosti.....	36

8.2 Důvod začlenění tématu Etiketa	37
9. Postup tvorby kurzu Etikety.....	38
9.1 Technické prostředky potřebné pro přípravu a obsluhu kurzů	38
9.2 Popis projektu a cíle kurzu	39
9.3 Pravidla pro vytváření distančních pomůcek	40
9.4 Příprava kurzu a materiálů	41
9.5 E-learningové nástroje Moodle	45
9.6 Vkládání a publikace informací	52
9.7 Vlastní provoz kurzu (testování).....	54
9.8 Technické problémy	55
10 Dotazníkové šetření.....	56
10.1 Výsledky dotazníku	57
10.2 Doporučení do budoucna	63
11 Celkové výsledky a diskuse	64
12 Závěr	65
13 Seznam použitých zdrojů.....	66
Seznam obrázků a grafů.....	69
Seznam příloh	70
Přílohy.....	71

1 Úvod

Téma bakalářské práce, Návrh a implementace e-learningu v zájmové oblasti, je svým zaměřením velmi zajímavé a rozsáhlé.

Žijeme ve společnosti, kde nám technika usnadňuje práci i život. Zabýváme se vývojem nových technologií a snažíme se z nich získat co nejvíce pro svůj prospěch. V běžném, studijním i pracovním životě se setkáváme s využitím počítačů. A tato zařízení nám umožňují v podstatě cokoli. Fenomémem v dnešní době je celosvětová síť Internetu. Ten dělá ze samotných počítačů nástroj na hromadnou zábavu, komunikaci, poznání a v neposlední řadě vzdělávání. Obvyklý typ výuky, kdy učitel stojí u tabule a přednáší žákům v lavicích, už v mnohých případech nestačí. Někdo potřebuje na učení více času, pro někoho je rozsah vyučovacího tématu příliš stručný. Tento problém řeší návrh elektronického vzdělávání. Kontaktní výuku je možné nahradit bezkontaktní.

Bakalářská práce je rozdělena na teoretickou a praktickou část, které jsou členěny na jednotlivé kapitoly. Teoretická část zahrnuje znalosti z oblasti celoživotního vzdělávání, zaměřuje se na distanční formu vzdělávání - tzn. práci v prostředí Internetu a s tím související e-learningové kurzy. Praktická část pojednává o zaměření e-kurzu v oblasti etikety, postupech tvorby kurzů a přípravě materiálů pro distanční typ studia. Kvalita samotného kurzu je ohodnocena kromě autorčiny komentářů i formou dotazníkového šetření.

V práci bude nastíněna jedna z možností tvorby a využití e-learningového kurzu. Důvodem pro volbu tohoto tématu bylo rozšíření obzorů v počítačovém vzdělávání a získání nových zkušeností při tvorbě e-learningového kurzu, se zaměřením na bližší seznámení se s problematikou systému LMS Moodle, s cílem vytvořit účinný vzdělávací prostředek pro lektory, podnikatele, organizátory společenských akcí, administrativní pracovníky, všeobecně širokou veřejnost - tedy pro všechny, co budou mít zájem nabýt nové vědomosti v oblasti etikety.

Samotná oblast informačních technologií mě velice zajímá, protože je nedílnou součástí dnešní moderní společnosti.

2 Cíl a metodika práce

Teoretická část je koncipována jako analýza informací z dané oblasti. Využito je tištěných i internetových zdrojů s přihlédnutím na praktické zkušenosti autorky.

V praktické části bude připraven skutečný model elektronického vzdělávání z oblasti etikety pro zájmové vzdělávání, na kterém autorka pracovala. Tento e-learningový kurz je popisován autorkou od jeho vzniku až po jeho zavedení tak, aby z uvedeného modelu každý následující tvůrce kurzu poznal, jestli je pro jeho výuku e-learning vhodný a čemu se má během tvorby kurzu vyvarovat.

Mezi dílčí cíle je zahrnuto:

- charakteristika jednotlivých forem vzdělávání;
- porovnání klasické prezenční výuky a e-learningu;
- analýza procesu elektronického vzdělávání;
- popis historického vývoje e-learningu ve světě i v České republice;
- charakteristika systému Moodle;
- zajištění dostupné literatury, rozvržení a rozčlenění vyučované látky v kurzu;
- využití vědomostí, metod a postupů a jejich předání studujícím jedincům;
- vypracování distančních materiálů týkajících se oblasti etikety a společenských vztahů;
- popis přípravy e-kurzu před jeho spuštěním, jeho provoz a závěrečné zhodnocení;
- seznámení účastníků kurzu s aktuálními trendy společenských pravidel - každý jedinec by se měl v této oblasti průběžně vzdělávat;
- vytvoření kurzu volnější zábavnou formou spíše než formální;
- testovací provoz a posouzení kurzu z hlediska kvality, využitelnosti, rozvoje-schopnosti, designu a dalších stanovených kritérií.

Metodika práce

Metodický postup bakalářské práce bude orientován v první části práce teoreticky. Nastíní se metoda sloužící k zefektivnění výuky na školách, v podnicích i v rámci zájmového vzdělávání, seznámíme se s elektronickým vzděláváním a dalšími formami vzdělávání. Zdrojem informací pro tuto část práce se stala odborná literatura doplněná o informace z webových stránek.

Druhá část této bakalářské práce bude zaměřena prakticky a autorka zde představí příklad vytvořeného e-learningového kurzu v praxi. Představená ukázka je popsána od vytváření e-learningového týmu až po konečný stav kurzu. Zpracovány budou konkrétní příručky, praktické příklady či cvičení pro výuku. Na konci práce bude kurz vyhodnocen s jeho klady a zápory. Kurz je dostupný na webové adrese „<http://moodle24.ewa.cz>“ v sekci „kvalifikační práce“, přihlásit se do něj je možné i jako host s využitím vstupního hesla „etiketa“.

V práci je využito metod:

- analýza - zejména u oblasti týkající se procesu zavádění e-learningu a snahy vytvořit co nejkvalitnější a nejeftivnější kurz;
- syntéza - je užitá zejména v praktické části, kde pro tvorbu kurzu byly využity rozsáhlé poznatky pro zajištění jeho kvality;
- dotazník, kde základem byl kvalitativní sběr dat. Dotazník zjišťoval, jak jsou studenti vybaveni technologiemi, které jsou potřebné pro výuku podporovanou e-learningem, jestli se učí pomocí počítače, jak vhodný pro ně byl daný kurz etikety a zároveň jaké dosáhl kvality. Dotazník byl rozdán studentům v tištěné podobě. Jednalo se o 14 studentů. Vzorový dotazník je součástí přílohy bakalářské práce (příloha č. 3).

TEORETICKÁ ČÁST PRÁCE

3 Celoživotní vzdělávání a učení

Celoživotní učení (angl. lifelong learning) ukazuje významnou změnu v pohledu na vzdělávání, kdy všechny možnosti učení - ať už tradiční školská výuka či mimoškolní aktivity, jsou chápány jako jeden propojený celek, v rámci kterého je možné rozvíjet své kvalifikace a kompetence v průběhu celého života. Formální vzdělávání vytváří systému základ, je jednou z jeho součástí. Jedná se o aktivní proces studujícího jedince jako nepřetržitou činnost.

Celoživotní vzdělávání poskytuje možnost vzdělávat se s ohledem na zájmy, potřeby, úkoly individua a je chápáno jako komplex učebních aktivit.

Myšlenku celoživotní výchovy a vzdělávání použil již Jan Amos Komenský ve své práci „Obecná rozprava o nápravě věcí lidských“. Základem bylo vzdělávání všech sociálních skupin i národů bez jakékoliv diskriminace (i věkové). Společenské podmínky tehdejší doby však naplnění těchto požadavků zcela neumožňovaly. V minulosti se celoživotně vzdělávala jen malá část obyvatelstva. (Palán a kol., 2008)

V dnešní době se stává kontinuální vzdělávání nezbytností. Umožňuje jedinci efektivně se uplatnit na pracovním trhu. V neposlední řadě zajišťuje i osobní prestiž a významné společenské postavení.

System celoživotního vzdělávání zahrnuje: (Palán a kol., 2008)

- formální vzdělávání;
- neformální vzdělávání;
- informální učení.

Formální vzdělání (edukace zejména ve škole) je základem pro získání potřebných znalostí a dovedností pro výkon budoucího povolání. Jeho obsah je legislativně vymezen. Zahrnuje na sebe zpravidla navazující stupně vzdělávání (základní, střední, vyšší odborné, vysokoškolské), kdy absolvování jednotlivých

stupňů je jedinci potvrzeno získáním osvědčení (vysvědčení, diplom). Typickou institucí, kde se realizuje, je škola.

Neformální vzdělávání pomáhá zejména pro lepší uplatnění na trhu práce, realizuje se zejména v soukromých vzdělávacích institucích, u zaměstnavatelů, tzn. ve formě podnikového vzdělávání, dále v kulturních institucích, klubech, neziskových organizacích, ale i školských zařízeních. Můžeme sem nejčastěji zahrnout kurzy cizích jazyků, počítačové kurzy a tematické přednášky. Absolventi obdrží doklad typu potvrzení / certifikát.

Informální učení je následné získání životních zkušeností (mimoškolní), které umožňuje rozvíjet vlastní názory, postoje, zájmy v rámci každodenních činností, tzn. ve volném čase. Je nesystematické a nekoordinované institucionálně, probíhá po celý život a vychází z reálných životních situací.

S možností vzdělávat se po celý život souvisí i zaměření nejen na mladší část populace, ale i na dospělé. Náhledy, jak pracovat s dospělými jedinci, jak jim umožňovat vlastní rozvoj, realizaci jejich zájmů, přání, poskytovat nové možnosti pro uplatnění v životě, se zabývá vědní disciplína andragogika.

3.1 Andragogika

Odvětví andragogiky mělo velmi složitý a spletitý vývoj, problematické zde bylo zařazení andragogiky jako nové samostatné vědy. Andragogika je vědním a studijním oborem, zaměřeným na všechny stránky edukace dospělých. Je samostatnou společenskou vědou a zahrnujeme ji k vědám o výchově.

Pojem vznikl ze spojení řeckých výrazů „*anér*“ (*andros*) - muž, a „*gogein*“ (*ago*) - vést; z doslovného překladu získáme vedení mužů. Tato formulace je už dobou překonaná a dle Milana Beneše (2003) můžeme pro potřeby dnešní společnosti hovořit o „*doprovázení člověka při jeho cestě za vzděláním, poznáním a pochopením světa*“. Můžeme ji chápat jako vědu, zabývající se veškerými zvláštěmi ve vzdělávání dospělých a péčí o ně, s ohledem na jejich potřeby a uplatnění ve společnosti.

Díky svému rozsáhlému zaměření využívá andragogika poznatků z jiných vědních oborů a disciplín, zejména psychologie, pedagogiky, filozofie, sociologie, historie a ekonomie. Klade důraz na celistvé zaměření ve vzdělávání dospělých, zaměřuje se na podporu dospělého ve všech fázích jeho života. Dospělý člověk má obrovské množství možností, jak rozvíjet svůj potenciál a ovlivnit svůj společenský růst. Je třeba jich využít.

3.2 Osobnost dospělého účastníka vzdělávání

Vývoj osobnosti v dospělosti je charakterizován zejména změnami v poznávacích funkcích, oblasti duševní výkonnosti a způsobilosti učit se.

„Dospělost chápeme jako období, životní etapu navazující na etapu mládí a vedoucí postupně ke smrti.“ (Hladílek, 2009) Dolní hranice je obvykle vymezena 18 až 21 lety. Etapu dospělosti lze rozdělit do 3 fází:

- **mladá dospělost** - od 18 do 30 let - přechodné období mezi dospíváním a plnou dospělostí;
- **střední dospělost** - do 45 let - stabilní a výkonné období;
- **pozdní / zralá dospělost** - asi do 60 až 65 let.

Všechny změny v psychice člověka nelze vyjádřit jen kalendářním věkem. Záleží na tom, jak každý své stárnutí vnímá a prožívá.

3.3 Vzdělávání dospělých v systému celoživotního učení

Podkladem pro vzdělávání se v dospělosti je úspěšné absolvování alespoň některé z úrovní vzdělávání dětí a mládeže, tj. ukončení základní (požadováno školským zákonem), střední, vyšší odborné nebo vysoké školy.

Vzdělávání dospělých je součástí systému celoživotního vzdělávání. Pod tímto pojmem chápeme celistvý komplexní systém vzdělávacích aktivit, organizovaných institucemi či individuálně. Tyto aktivity slouží k získání, doplnění nebo rozšíření vzdělání osob, které záměrně chtějí rozvíjet své znalosti, dovednosti, postoje, zájmy, jež získaly v mladším věku.

Vzdělávání dospělých je definováno jako "uspokojení subjektivních vzdělávacích potřeb jednotlivce, jeho personální růst, často s doplňkem nutnosti zajistit integraci jedince do společnosti". (Beneš, 2008)

CELOŽIVOTNÍ VZDĚLÁVÁNÍ		
VZDĚLÁVÁNÍ DĚTÍ A MLÁDEŽE	VZDĚLÁVÁNÍ DOSPĚLÝCH	
	VZDĚLÁVÁNÍ VE ŠKOLÁCH	DALŠÍ VZDĚLÁVÁNÍ

Obr. 1 Systém celoživotního vzdělávání (Palán a kol., 2008)

Je patrné, že vzdělávání dospělých může označovat dvě věci - zahrnuje procesy, kterých se jedinci mohou účastnit v:

- **školním vzděláváním**, pro jedince, kteří neměli možnost účastnit se vzdělávání v mladším věku;
- **dalším vzděláváním**, které navazuje na vzdělání, jež lidé získali v mladším věku - probíhá po prvním nástupu vzdělávajícího se člověka na trh práce.

DALŠÍ VZDĚLÁVÁNÍ		
(DALŠÍ) PROFESNÍ VZDĚLÁVÁNÍ	ZÁJMOVÉ VZDĚLÁVÁNÍ	OBČANSKÉ VZDĚLÁVÁNÍ
KVALIFIKAČNÍ		
REKVALIFIKAČNÍ		
NORMATIVNÍ		

Obr. 2 Struktura dalšího vzdělávání (Palán a kol., 2008)

Zaměříme se zvláště na část systému dalšího vzdělávání. Další vzdělávání má několik forem:

- **(další) profesní vzdělávání** je realizováno zejména v podnicích a organizacích; jsou to podnikové kurzy, zaškolování, zaučování, rekvalifikační kurzy;
- **občanské vzdělávání** se zaměřuje na zajištění právního povědomí osob, zahrnuje oblasti etiky, ekologie, zdravotnictví, tělovýchovy, politiky, sociální témata - je zájmem státu, aby toto vzdělávání bylo podporováno;
- **zájmové vzdělávání** - je podkladem pro rozvoj osobních zájmů, potřeb, hodnot, umožňuje naplnění volného času; zahrnuje širokou škálu témat, je dobrovolné a uspokojuje naše potřeby; je podporováno soukromými organizacemi, médii, nakladatelstvími, školami, divadly, muzei, kulturními centry, sportovními kluby, festivaly, mnohdy za užití moderních informačních technologií; probíhá jako:
 - a) sebevzdělávání, za pomoci informačních zdrojů, jakými jsou učebnice, knižní publikace a Internet;
 - b) prostřednictvím zájmových kurzů, např. taneční, první pomoci.

3.4 Význam vzdělávání dospělých v současné společnosti

O potřebě a užitečnosti vzdělávání dospělých není pochyby. Málokomu v dnešní společnosti vystačí jeho získané znalosti a dovednosti na celý život ve stejné kvalitě. Platí, že pokud chceme být úspěšní, musíme se vzdělávat. Svět nám přináší nové poznatky, techniku, aktuálnější informace, kterým je třeba se neustále přizpůsobovat. Roste potřeba průběžného zdokonalování se v důsledku technických, politických nebo ekonomických trendů. Firmy si stále více konkurují, snižují své náklady, shlukují se do mezinárodních řetězců, zrychlují se komunikační sítě a přenos nových informací a na jedince jsou kladeny nové požadavky. Rozvoj lidského potenciálu je nezbytnou součástí pro prosperitu a stabilitu společnosti, která je ukazatelem kulturní vyspělosti země. Vzdělávání je prisuzována vyšší hodnota. Roste tak jeho prestiž.

Ze zprávy Mezinárodní komise UNESCO "Vzdělávání pro 21. století" je definována myšlenka vzdělávat se za účelem převzetí odpovědnosti nad svým

vlastním rozvojem - abychom vzali osud do vlastních rukou a zároveň tak prospěli společnosti. Vzdělávání má vybavit jedince kritickým myšlením, hodnotovou orientací, pozitivním vztahem k druhým jedincům z hlediska demokracie a humánního chování. (Botkin a kol., 1979) Předpokladem je vlastní aktivita účastníků procesu.

Přístup dospělých k tématu sebevzdělávání je různorodý: někteří se vzdělávají po celý život a přikládají tomuto rozvoji velkou důležitost, získané vzdělání pro ně má vysokou hodnotu (zejména formální institucionalizované vzdělávání), jiní preferují sebevzdělávání především prostřednictvím svých zájmů, pro jiné je nejdůležitější, co je naučí bezprostřední zkušenosti. Mnozí ztrácí k učení chuť a motivaci. Důvodem mohou být problémy v etapě vzdělávání dětí a mládeže, ekonomické nedostatky, nezájem. (Hartl, 1999)

3.5 Motivace ke vzdělávání

S budováním soustavy celoživotního vzdělávání souvisí i změny v pojetí vzdělávací soustavy směrem od formálního vzdělávání k celoživotnímu. Celý systém ovlivňuje složka motivace ke vzdělávání. Je subjektivní, na jedince však velmi působí.

Mezi hlavní důvody, proč se vzdělávat, je možné zařadit:

- vzdělávání je samo cílem a jedince aktivita uspokojuje (radost z učení, zvědavost);
- jedinec se chce udržovat, rozvíjet rozumové schopnosti, zájmy a talent, poznat sebe sama, být vzdělaný;
- společnost klade na jedince specifické požadavky, s rozvojem moderních trendů je potřebná všeobecná orientace ve vědě a kultuře, požadavky na cizí jazyky, počítačovou gramotnost, manažerské dovednosti;
- zaměření k pragmatickému cíli: existenční (mít doklad o vzdělání), profesní (pro výkon v zaměstnání, uplatnění se na trhu práce, kariérní růst), finanční (šance na vyšší ohodnocení), společenská prestiž (Sak a kol., 2007);
- únik z nudy, pocitu osamění, nepotřebnosti;

- potřeba získat nové přátele, společenské kontakty, ocenění od spolupracovníků.

3.6 Formy vzdělávání dospělých

Veškeré vzdělávání, tedy i vzdělávání dospělých, se děje v určitých formách. Formy, společně s metodami vzdělávání dospělých, jsou specifickými prostředky (technologemi) výchovně vzdělávací činnosti, jsou také rozhodující pro efektivnost výuky dospělých. (Kalnický, 2007) Forma je rámec výuky, způsob organizace a uspořádání vzdělávacího procesu, jeho stavba v čase a prostředí.

Patří sem například:

- dle odborného vzdělávání zaměstnanců: (§ 228-231 zákona č. 262/2006 Sb., Zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů, 2010)
 - a) **zaškolení a zaučení** pro zaměstnance, kteří přicházejí na nové pracoviště bez kvalifikace;
 - b) **odborná praxe absolventů škol**, kterou jsou zaměstnavatelé povinni v přiměřeném rozsahu poskytnout;
 - c) **prohlubování kvalifikace** je průběžným doplňováním kvalifikace;
 - d) **zvyšování kvalifikace** je změnou hodnoty kvalifikace, rozšíření či získání nové; patří sem studium, školení a jiné formy vhodné pro dosažení vyššího vzdělání;
- z hlediska školského systému rozlišujeme typy: (Palán a kol., 2008)
 - a) **prezenční studium**, jehož základem je denní docházka do vzdělávacího zařízení, je nejfrekventovanější; žáci jsou ve stejnou dobu na stejném místě s vyučujícím a probíhá mezi nimi vzájemný kontakt „tváří v tvář“ - výhodou je názornost, okamžitá zpětná vazba a vyšší efektivita;

- b) **distanční studium** je založené na vlastní aktivitě jedince, probíhá především pomocí různých médií (studijní texty, internet, CD), kde studující má materiály kdykoliv k dispozici;
 - c) **kombinované studium** je kombinací předchozích dvou - obsahuje prezenční výuku s podporou samostudia v zadané literatuře a e-learningu;
 - d) **dálkové studium** je samostatné studium spojené s konzultacemi;
 - e) **večerní studium** probíhá zpravidla ve večerním čase za účelem doplnění vzdělání při zaměstnání;
 - f) **externí studium** je poskytováno na základě tzv. individuálního studijního plánu a je prvotně cílené těm, jež se z vážných důvodů nemohou účastnit jiných forem studia;
- a jiné pojetí přináší andragog Jaroslav Mužík (2004), který formy rozděluje takto:
 - a) **přímá výuka** - vzdělavatel a vzdělávaný jsou v přímém kontaktu;
 - b) **kombinovaná výuka**;
 - c) **korespondenční (distanční) vzdělávání**;
 - d) **terénní vzdělávání** realizované mimo prostor klasických učeben či pracoviště - můžeme sem zahrnout např. kurzy v přírodě, studijní exkurze;
 - e) **sebevzdělávání**, kde vyučující a vzdělávaný jsou jedna osoba.

Každou formu můžeme následně realizovat různými metodami dle zaměření studia s účelem co největší efektivity vzdělávací akce.

Formy a metody vzdělávání se v dnešní době poměrně výrazně rozvíjejí, prochází řadou inovací a obohacují se o novinky. Pomocí nových technologií lze proměnit vyučovací proces k nepoznání. Jednou z nich je i zapojení Internetu do výuky.

4 Internet

Pro mnohé z nás je Internet nepostradatelnou součástí života, využíváme ho při práci, zábavě, nakupování, komunikaci, učení se. Možnosti Internetu jsou rozsáhlé. Přichází k nám informace z celého světa. Nespornou výhodou je, že každý si zde může vybrat, co ho zajímá.

V současné době se velmi rozšířil s rozvojem nových technologií, výkonnějších počítačů, zvýšenou rychlostí připojení a propustností linek, které jsou schopny přenést větší množství dat.

Internetem se rozumí celosvětová počítačová síť, která je vzájemně propojená a díky níž je možné navzájem předávat informace a data. Zároveň jsou všechny počítače navzájem propojeny kabelově nebo bezdrátově. (Broža, 2000)

Důvodem pro vznik Internetu bylo publikování informací, ovšem v jiné formě a za jinými účely než dnes.

4.1 ARPANET

Za předchůdce dnešního Internetu je považován tzv. ARPANET. Jako reakce na první družici obíhající zemi, Sputnik, která byla vyvinuta v Sovětském Svazu, následovala odezva ze strany americké vlády se založením Advanced Research Projects Agency (ARPA), zabývající se speciálním výzkumem. (Kodýtek, 2006)

Po dobu studené války byla pro vojska americké armády důležitá komunikace, která by ustála možný atomový útok a zajistila by komunikaci vojenských základen i na delší vzdálenost bez omezení. Doposud se spojení setkávalo s častými selháními a to z důvodu užívání jediného centrálního uzlu. Síť tedy byla rozšířena o další uzle.

Primárně bylo připojení určeno pouze lidem z armádní oblasti, ale při tak rychle se rozvíjející síti bylo těžké omezit přístup ostatním. Už v roce 1971 ARPANET tvořilo 15 uzlů a růst se neustále zrychloval.

Expanze probíhala i do zahraničí, první se přidala Velká Británie s „University College of London“, následoval uzel v Norsku na „Royal Radar Establishment“.

4.2 Počátky Internetu

4.2.1 Internet ve světě

Vznikl požadavek, aby každý počítač měl přístup k Internetu. ARPANET v roce 1983 oddělil od původní sítě všechny části, které souvisely s vojenským sektorem a vytvořil tak samostatnou síť, která dostala název MILNET.

S rostoucím počtem připojených počítačů vznikaly počítačové sítě i mimo americký kontinent, jako např. EUNET (European UNIX Network), EARN (European Academic and Research Network), japonská síť JUNET a britská síť JANET (Joint Academic Network). Komplexu těchto vzájemně propojených sítí se později začalo říkat Internet. (Bartošek, 1995)

Nejvýznamnější sítí, která se zapojila k ARPANETu a stala se tak součástí Internetu, byla síť NSFNET. Vytvořila si ji jako svou vlastní síť instituce NSF (National Science Foundation), která měla v USA na starosti podporu vědy a výzkumu. Tato instituce vybavila pět výpočetních středisek na univerzitách výkonnými počítači. Vystaly však problémy s vedením ze strany ARPANETu, proto společností nezbyla jiná možnost, než vytvořit vlastní síť NSFNET. (Peterka, 2011)

4.2.2 Historie českého Internetu

První počítačovou sítí se stala síť FidoNet, jejíž vznik se datuje okolo roku 1989. Byla zcela amatérská a nesloužila ke komerčním účelům ani nebyla podporována státem. Rozvoj nastal v rozmezí let 1993 - 1996, protože se kdokoli mohl připojit pomocí telefonní linky.

K oficiálnímu zahájení provozu Internetu v tehdejší Československé republice došlo počátkem roku 1992. Zprostředkovatelem byli techničtí odborníci,

kteří umožňovali připojení vysokým školám na našem území. Výsledkem byl projekt republikové akademické sítě FESNET (Federal Education and Scientific NETwork), podporovaný Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy. Po rozdělení republiky se omezil pouze na území nově vzniklé České republiky. Během prvního čtvrtletí roku 1993 pak byla zapojena síť CESNET (Czech Academic and Education NETwork), která spojila Brno, České Budějovice, Hradec Králové, Liberec, Olomouc, Ostravu, Plzeň a Prahu. (Satrapa, 2006)

Po roce 1994 byl přístup na Internet umožněn i komerčním subjektům, které byly hlavním zdrojem jeho financování.

Ve druhé polovině 90. let vstoupily na náš trh velké mezinárodní společnosti. Konkurence byla neudržitelná, proto přišlo rozhodnutí síť prodat - kupcem se v roce 2000 stala společnost Contactel.

5 Distanční studium jako jedno z typů vzdělávání

Žijeme v informační společnosti, kdy vzdělávání je pro nás celoživotním procesem. Informační společnost je charakterizována významným využíváním informací v digitální formě. Takovéto podmínky umožňují pružné a rychlé reagování na změny v pracovním i společenském prostředí, zajištěna je vysoká míra přizpůsobení se. Svým zaměřením navazuje na ekonomickou stabilitu. Informační technologie podporují a urychlují náš výkon. Základem je dostupnost vzdělání a informací pro každého.

Jednou z možností, jak využívat digitální informace v celoživotním vzdělávání, je i distanční forma vzdělávání. „*Distanční vzdělávání je forma řízeného studia, při níž dospělí účastníci studují samostatně, s podporou multimediálního učiva a kontakt s vyučujícím je zprostředkován technickými komunikačními prostředky.*“ Jedná se o využívání různých zdrojů informací - práci s textovými materiály, počítačovými programy, s různými komunikačními prostředky (telefon, e-mail). Toto studium je individuální a neprobíhá v samotné vzdělávací instituci, nýbrž za její podpory. (Zlámalová a kol., 1996) Poskytuje komplexní studijní oporu. Skládá se ze dvou vzájemně propojených složek - samostudium a průběžná

(nejčastěji elektronická) komunikace s konzultanty a lektory (pedagogové v rámci distančního studia se často označují jako tutoři). Celé studium je uskutečňovaného prostřednictvím počítače a Internetu (možné je i doplnění o komunikaci telefonickou, faxovou či korespondenční). Umožňuje to studovat odkudkoliv.

Je organizováno veřejnými a soukromými vysokými školami, dále v rámci profesního (podnikového) vzdělávání i v rámci zájmového vzdělávání.

5.1 Historie distančního vzdělávání

První zařízení, které využívalo distančního vzdělávání, byla korespondenční škola, založená už v roce 1840 v Anglii Isaacem Pitmanem. Posláním této školy byla především výuka nově zavedeného těsnopisu. Postupem času vznikaly i další kurzy zaměřené zejména na cizí jazyky.

Od 30. let 20. století vstoupil do výuky i rozhlas se svými rozsáhlými vzdělávacími programy. Od 60. let se výuka přenáší do počítačových programů.

Z hlediska výuky na školách tuto formu umožňuje vysokoškolský zákon (§ 44 zákona č. 111/1998 Sb., Vysokoškolský zákon, ve znění pozdějších předpisů, 2010), kde forma studia vyjadřuje, zda jde o studium prezenční, distanční nebo o jejich kombinaci. Dále i školský zákon (§ 25 zákona č. 561/2004 Sb., Školský zákon, ve znění pozdějších předpisů), říká, že distanční formou vzdělávání se rozumí samostatné studium, uskutečňované převážně nebo zcela prostřednictvím informačních technologií popřípadě spojené s individuálními konzultacemi. Je umožněno studujícím, kteří se nemohou nebo nechtějí účastnit klasické prezenční výuky.

Je zřejmé, že distanční vzdělávání se snaží v maximální míře vyjít potřebám studentů.

6 E-learning jako jedna z metod distančního vzdělávání

Trendem dnešní moderní společnosti se stala komunikace na dálku, informace chceme získat co nejrychleji a ve velkém množství. Využíváme nástrojů jako je e-mail, sociální síť či komunikační program ICQ, prohlížíme internetové deníky s aktuálními sděleními. Dalším z moderních trendů se stala možnost e-learningového vzdělávání.

Nástroj e-learning je aktuálně užívanou technickou podporou distančního vzdělávání. Jedná se o efektivní prostředek vzdělávání, který probíhá ve virtuálním studijním prostředí za pomoci Internetu. Důvodem vzestupného zájmu o počítače a vzdělávání jsou změny v našem každodenním životě a také rozšiřující se zájem o mimoškolní vzdělávání. Svět je hektičtější, ubývá množství volného času na zájmy i času na vzdělávání. Jednou z možností, jak přizpůsobit vzdělání svému času, je využití elektronického vzdělávání, neboli e-learningu.

„E-learning můžeme chápat jako způsob výuky, který využívá zapojení informačních a komunikačních technologií a nevyžaduje bezprostřední fyzickou přítomnost učitele.“ (Hladílek, 2009, str.168) Odbornou veřejností je pohled na definování e-learningu velmi nejednotný. V terminologii se můžeme také setkat se synonymy, jako jsou např. eL, elektronické vyučování, využití e-kurzu, elearning či elearnink.

6.1 E-learningové formy a systémy

Podle připojení do sítě Internet lze elektronické vzdělávání rozčlenit na on-line výuku a off-line výuku.

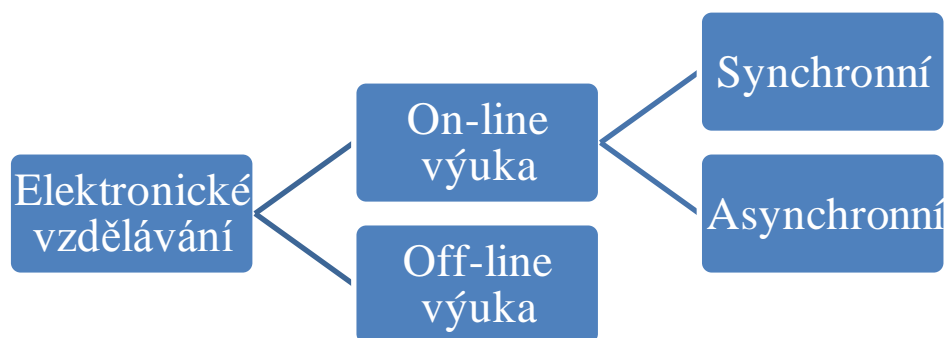
- **Off-line výuka** je založená na poskytování informací z nosičů - tj. CD a DVD-romy, flash disky, videokazety, diskety.
- **On-line výuka** je provozována s využitím internetové sítě. (Tluchoř, 2005)

Dále se dělí:

- a) **synchronní výuka**, která probíhá tehdy, když všichni účastníci současně přijímají předávané zkušenosti a mohou tak navzájem komunikovat v reálném čase (patří sem např. virtuální třídy či

elektronické konference, kde se mohou účastníci v jednom čase setkat, přestože jsou v různých lokalitách);

- b) **asynchronní výuka**, kde si každý student řídí své tempo a způsob získávání informací, avšak nemůže reagovat na ostatní v reálném čase (zahrneme sem např. interaktivní výukové softwary či elektronické výukové kurzy).

Obr. 3 E-learningové formy vzdělávání (vlastní zpracování)

Odlišný pohled na formy elektronického vzdělávání přináší Nocar (2004), který rozlišuje 3 základní úrovně a to:

- **CBT** (Computer-based Training) jako „vzdělávání za podpory počítačů“. Tato forma má off-line podobu. Veškeré informace se zde vyskytují na nosičích. Nevýhodou je nemožnost okamžité aktualizace informací.
- **WBT** (Web-based Training) je vzdělávání s pomocí webových technologií. Jedná se o on-line formu, kde jsou informace distribuovány přes Internet. Umožňuje základní komunikaci mezi studentem a vyučujícím (tutorem).
- **LMS** (Learning Management System) je výuka organizovaná díky softwaru, který poskytuje komplexní podporu výuky všech účastníků. Mezi nejznámější z těchto systémů můžeme zařadit systém eDoceo, EDEN, Unifor, iTutor či Moodle.

Pejša (2008) dodává, že existuje i navazující forma:

- **LCMS** (Learning Content Management System), čímž označuje jakýkoli nástroj či systém sloužící k tvorbě a sestavování výukového obsahu. Skládá se z tvorby vzdělávacího obsahu, správy obsahu, možností jeho členění na učební jednotky, jeho poskytování koncovým uživatelům a detailního sledování aktivit uživatelů.

6.2 Metody navazující na e-learning

V současné době se setkáváme s moderními trendy v používání ICT. Pro podporu klasické výuky, kromě e-learningu, je možné využít různých nástrojů, metod a technologií. Zahrnujeme sem:

- **Blended learning**

Tento pojem lze přeložit jako smíšené vzdělávání. Jedná se o kombinaci prezenční výuky s e-learningem, jde tedy o aktivní podporu studia, její zefektivnění. Nejčastěji se s ním můžeme setkat na školách. Zde se nepředpokládá, že by e-learning zcela nahradil běžnou výuku. (Barešová, 2011)

- **M-learning**

Jedná se o vzdělávání s použitím mobilních technologií. Využívány jsou zejména mobilní telefony, smartphony („chytré telefony“), pocket PC (kapesní počítače), notebooky, tablet PC. Tyto technologie umožňují získávání informací na obdobné úrovni jako v počítači. Je možné číst text, sledovat animace, odpovídat na úkoly nebo poslouchat zvukové nahrávky. M-learning je zajímavou variantou studia pro mladou generaci.

- **T-learning**

Pojem označuje interaktivní učení prostřednictvím televize. Spadá pod e-learning. Jedná se o tzv. globální učení, které probíhá ve fyzické třídě za pomoci e-learningové podpory, sociálních sítí a prezenčního vzdělávání. Studentům je tak k dispozici více informačních zdrojů. Ukazuje nový způsob, jak se dívat na televizi

s užitím interaktivního obsahu. Televize tak neslouží jen pro zábavu, ale je zapojena i pro výuku, přípravu testů, odpovídání na otázky aj. (López a kol., 2012)

6.3 Výhody a nevýhody e-learningu

Jako každá vyučovací metoda, tak i e-learning má své klady a zápory. Jen na nás je, jak se k nim postavíme a jak nás ovlivní.

6.3.1 Výhody e-learningu

Mezi hlavní výhody se zahrnuje fakt, že může v daném kurzu studovat velké množství lidí, kteří jsou na sobě nezávislí, a rovněž mohou studovat v ten čas, kdy chtějí. Nejsou pod tlakem či ve stresu, že něco nestihnou. Každý studuje svým individuálním tempem, není nikým do učení nucen. Vše je založeno na samostudiu a každý je odpovědný za své vlastní učení a svůj časový rozvrh. Rozvíjí se tak samostatnost. Účastníci se rovněž mohou vracet ke starším materiálům bez obav, že by něco zmeškali a vše mohou opakovaně procvičovat. Člověk se vzdělává pouze v té oblasti, která ho zajímá. Bezpochyby může být studium také zajímavé pro zaměstnané, kteří nemají časové možnosti při práci studovat zároveň na škole.

E-kurzem provádí studenty jejich lektor (tutor). Takto studovat lze odkudkoliv. E-learning je vhodný i pro překonání zdravotních bariér, když se student nemůže výuky účastnit osobně.

Pozitivem je i rychlá aktualizace dat ze strany vyučujícího. Internetové kurzy proto bývají oproti standardním výrazně levnější. Vyškolit se může stovky zájemců v poměrně krátkém čase a obsluha je velmi snadná. Kurzy se snadno šíří, přičemž se vždy zachová jejich původní kvalita.

Studentům je předkládán jednotný systém informací - všichni mají tytéž pracovní texty / úlohy a všichni jsou hodnoceni podle stejných kritérií - nikdo nemůže říkat, že měl horší či lepší variantu. S tím souvisí i multimediálnost, kdy je působeno na více našich smyslů, což přispívá ke správnému a efektivnímu pochopení učiva.

6.3.2 Nevýhody e-learningu

Mezi nevýhody můžeme zařadit malou motivaci studentů vydržet u daného kurzu až do konce. Student musí být náležitě k setrvání motivován. Ať už z vlastního zájmu či tím, že po úspěšném absolvování získá nějaké ohodnocení či certifikát. Problém však nastane, když je vyučované téma pro studujícího natolik obtížné, že mu k jeho pochopení nestačí ani veškeré online prostředky kurzu nebo když špatně pochopí danou informaci. V online kurzu mnohdy chybí sociální kontakt, potřebný pro motivaci studentů.

Limitováni jsme i technikou - rychlostí připojení, vytížením serveru, vlastními schopnostmi ohledně užívání počítačů. Tyto problémy nebývají tak časté. Někteří studenti však nejsou schopni se učit jen z načteného textu, proto pro ně tento typ výuky může být neefektivní. Je nutné tvořit a vybírat kurz obezřetně - je třeba si uvědomit, s jakými studenty pracujeme, jaká je úroveň jejich schopností a znalostí, zda umí používat tyto technologie, zda vyučujeme mladší či starší generaci. Každý účastník kurzu se nejdříve musí naučit, jak kurz obsluhovat, a to mu také trochu času zabere. Ne pro všechny typy kurzů je tato forma výuky vhodná.

Časově náročná může být i samotná příprava kurzu vyučujícím - vkládání materiálů a nastavení kurzů. Z krátkodobého hlediska je e-learningové vzdělávání finančně nákladnější, ale pro „zajetého“ vyučujícího se náklady minimalizují.

I přes poměrně velké množství nevýhod zdaleka převládají svým významem i počtem výhody. Záleží jen na nás, abychom zhodnotili, do jaké míry jsou pro nás nevýhody limitující a jak se s nimi můžeme vyrovnat. Ve světě je e-learning masově rozšířen do nejrůznějších odvětví, u nás se zatím rozvíjí a získává svou novou pozici. Na vrchol jeho rozmachu se dosud čeká.

6.4 Podporované oblasti výuky

Tento způsob výuky se nejčastěji používá u kurzů cizích jazyků, ve výuce počítačových dovedností, otázek pro autoškoly, kurzů fitness a zdravé výživy, tvůrčího psaní, účetnictví či rozvoje manažerských a komunikačních dovedností.

Všechna témata bývají vhodně doplněna např. videi, webovými semináři (s přímým kontaktem na vyučujícího), PowerPointovými prezentacemi, testy, úkoly, křížovkami, odkazy, audio-nahrávkami, chaty, diskusemi, hrami, rovněž můžeme využívat nástrojů typu Skype či e-mail.

E-learning je vhodný doplněk vzdělávání pro školy, dále pro jedince, kteří si chtějí rychlým způsobem zvýšit svou kvalifikaci v určitém oboru, jako příprava do nového zaměstnání nebo pro získání nových znalostí v určité specifické oblasti. Je vhodný i pro podnikové vzdělávání.

6.5 Technologické novinky využitelné v e-learningu

Tato kapitola se věnuje několika významným technologickým novinkám v oblasti elektrotechniky, které umožňují rozšíření využívání e-learningu. Jedná se o zařízení, která poskytují přístup k Internetu a zároveň umožňují výukovou práci. Konkrétně zde bude představen tablet PC, smartphone a netbook.

6.5.1 Tablet PC

Na úvod je nutné uvést, že tablet PC je přístroj zcela odlišný od klasického tabletu. Tablet PC je multimediální zařízení, které svými proporcemi připomíná klasický tablet, ale možnostmi a vybavením odpovídá spíše klasickému počítači či notebooku. Lze říci, že je to minimalistická verze počítače. Má svůj hardware, procesor, operační paměť, pevný disk. Využívá běžných operačních systémů jako Windows, Linux či Mac. Poslední dobou se upřednostňují modely, které se dají nasadit ke klávesnici.

Obr. 4 Tablet PC (Blue Thunder, 2005)

6.5.2 Smartphone

Smartphone („chytrý telefon“) je typ mobilního telefonu, který uživateli dopřává nadstandardní multimediální funkce, jakými jsou přehrávání hudby, hraní her, video-hovory, připojení k internetu, GPS navigace, ICQ a Facebook, psaní textů v programech podobných Microsoft Word, klasické volání, psaní SMS, možnost pořizovat fotografie, natáčet videa, instalovat programy.

„Jedná se o mobil, využívající operační systém a aplikační rozhraní, které umožňuje instalaci a úpravu programů.“ (Superia, 2013) Je vybaven operačním systémem, nejčastěji se využívá OS Symbian, Android, Windows Mobile a Mac OS.

Obr. 5 Smartphone (Tofel, 2013)

6.5.3 Netbook

„Netbook je přenosný počítač co nejmenších rozměrů. Je ještě o něco menší než notebook. Jeho hlavními výhodami jsou minimální rozměry, nízká hmotnost a malá spotřeba energie, zároveň i nižší pořizovací cena. Je primárně určený pro využívání Internetu.“ (Superia, 2013)

Hlavním rozdílem mezi klasickým notebookem a netbookem je hardwarové vybavení. Hardware netbooku je značně omezený. Má i mnohem menší displej, pomalejší procesor, méně paměti. Jeho výraznou nevýhodou je vysoká cena v porovnání s ostatními zařízeními.

Obr. 6 Netbook (Bartošová, 2010)

6.6 LMS Moodle

Pro potřeby bakalářské práce byl vybrán LMS Moodle (odvozeno od Modular Object-Oriented Dynamic Learning Environment, což v češtině znamená modulární objektově orientované dynamické vzdělávací prostředí), jako nástroj, který je poskytován zdarma. Jedná se o nástroj tzv. Open Source, což naznačuje, že jde o otevřený software. Otevřenost zde znamená technickou dostupnost ke kódu a zároveň legální dostupnost k licenci programu. Spadá pod veřejnou licenci GNU. Při dodržení jistých podmínek je uživatelům umožněna určitá svoboda při využívání či úpravě původního systému, př. v modifikaci zdrojového kódu. Systém Moodle je celosvětově uznávaný a v České republice jedním z nejpoužívanějších LMS. Moodle je možné stáhnout na webové adrese „www.moodle.org“.

LMS Moodle pracuje na platformách Unix, Linux, Windows, Mac OS X, Netware a na jakémkoliv dalším systému, který podporuje PHP. Data jsou ukládána v ucelené databázi za podpory MySQL, PostgreSQL, Oracle, Access, Interbase, ODBC atd. (což jsou další databázové systémy). Pro přístup do Moodle lze použít většiny webových prohlížečů, např. Mozilla Firefox, Opera, Internet Explorer, Safari a dalších. Systém je možné provozovat na vlastním serveru.

Obr. 7 Logo systému Moodle (Moodle, 2013)

6.6.1 Historie Moodle

Autorem systému je Martin Dougiamas, který řídí jeho vývoj dodnes. První verzi tohoto prostředí vytvořil Dougiamas během svého studia na Curtin University of Technology v australském Perthu. Zabýval se zlepšením účinnosti a efektivnosti on-line vzdělávání. V roce 2002 vytvořil verzi Moodle 1.0, která byla testována na vysokých školách. Moodle následně procházel řadou změn, vylepšení. Výrazně rostl počet jeho uživatelů. Nyní se jeho možností využívá na školách, v soukromých firmách, neziskových organizacích i mezi jednotlivci, kteří se chtějí vzdělávat doma. (Moodle, 2013)

Aktuální verzí je Moodle 2.6.1+. V současnosti ho užívá 235 zemí.

7 Teorie tvorby kurzu

Pro vytvoření kvalitního e-kurzu je zapotřebí nejen vhodného technického vybavení, ale i výborné práce a souhry realizačního týmu kurzu. Systémy bývají velmi rozsáhlé a k jejich chodu jsou nezbytné znalosti z mnoha počítačových i didaktických oblastí.

7.1 Týmové role, hierarchie uživatelů tvořící kurz

Zde jsou uvedeni jednotliví členové, tvořící realizační tým LMS, jejich personální obsazení a konkrétní funkce:

- **tutor** je pedagogický pracovník, který vede kurzy, ale nevyučuje je, jeho úlohou je vypomáhat studujícím s jakýmkoliv problémy (jako poradce), komunikovat s nimi, hodnotit jejich studijní pokroky nebo např. vytvářet skupinové diskuse;
- **administrátor / správce** je organizátor testů, eviduje autory, tutorů, zkoušky, písemné práce, organizuje tutoriály, přiřazuje práva jednotlivým členům, řídí systém po technické stránce;
- **lektor / pedagog** je odborník, který zabezpečuje zkoušení a případnou prezenční výuku, získává zpětnou vazbu od studentů (často je jeho role spojená s autorem studijních textů), posuzuje odbornou stránku textů;
- **manažer kurzu** řídí přípravu kurzu, vybírá spolupracovníky, řeší realizaci a vyhodnocení pilotního kurzu a realizaci vlastního studia, provádí hodnocení včetně finanční analýzy, zajišťuje maximální kvalitu kurzu, připravuje marketingové akce;
- **autor textových opor** je odborník, který tvoří obsahovou část s využitím vhodných didaktických postupů a metod; (Zlámalová, 2008)
- **student** je osoba, která se hlásí do zvoleného kurzu, buď jako:
 - a) **registrovaný uživatel**, který se přihlašuje vlastním heslem, může komunikovat s ostatními studenty, pedagogem i administrátorem;

- b) **neregistrovaný uživatel / host** je osoba v kurzu s omezenými přístupovými právy, která může pasivně prohlížet jen některé vyhraněné úseky kurzu.

7.2 Postup při realizaci kurzu

Zavádění nového kurzu do oběhu má svá pravidla a kroky. Nikde není striktně řečeno, jak samotný projektový tým kurzu musí fungovat, zde jsou však uváděna některá důležitá doporučení.

7.2.1 Příprava kurzu

Základem je tvorba kvalitního realizačního týmu, ve kterém bude manažer kurzu, administrátor, tutor, lektor a autor textů. V menších týmech je obvyklé, že některé pozice splývají dohromady. Samozřejmostí je fáze seznámení a proškolení týmu.

Následuje zajištění podkladů pro kurz. Promyslí se návrh kurzů a lekcí z hlediska designu, celková struktura kurzu, interaktivní ovládání, obsahy jednotlivých kapitol, systém pro výuku, výukové prostředky, počet požadovaných studentů, harmonogram, cíle, propagace, cena kurzu.

7.2.2 Analýza potřeb klientů, stanovení cílů a návrhu řešení

Prvním úkolem je zjistit pomocí marketingových akcí informace o místním vzdělávacím prostředí - zda existují obdobné kurzy na téma, které navrhujeme, zda by byl o navrhované kurzy zájem, kolik jsou klienti ochotni do vzdělávání investovat. Dle těchto kritérií se zaměříme nejlépe na určitou věkovou skupinu a obor, v tomto případě vzdělávání dospělých v zájmové oblasti etikety. Pokračujeme náborem studentů.

7.2.3 Příprava a realizace výuky, testování

Promyslíme datum zahájení výuky a rozsah kurzu, průběh organizace výuky, plán zkoušek (testů), cvičení a způsob ukončení výuky.

Základem úspěšného kurzu je i jeho obsahová stránka, tj. soubor studijních opor potřebných ke studiu.

Ve fázi, kdy máme e-kurz vytvořený a vše ostatní připravené, je nutné nejprve vyzkoušet e-kurz na vybraném počtu studentů než ho naplno užijeme v praxi, abychom odhalili případné nedostatky či chyby. Proběhne pilotní šetření s vyhodnocením. Účastnit se pilotáže budou všichni aktéři - tj. autoři, tutoři i další organizátoři. Na základě zjištění se provedou potřebné úpravy. I samotnému studentovi by měl být předán dotazník, který zjišťuje jeho spokojenost s kurzem. Vyberou se zkušební testující. Ti se soustředí na obsahy textů, grafické provedení, interaktivitu kurzu a způsoby hodnocení testů. Dotazník je možné začlenit do e-kurzu přímo nebo zaslat nezávisle.

Po finálních úpravách bude kurz šířen v ostré verzi v konkrétním prostředí.

7.2.4 Vyhodnocování výuky a návrh dalšího postupu

Tato fáze se týká evaluace celého kurzu, tj. vyhodnocování v průběhu i závěru kurzu.

Evaluaci definujeme jako: *"zjišťování, měření a vyhodnocování vzdělávacích výsledků žáků či jiných subjektů vzdělávání, které jsou dosahovány působením vzdělávacích procesů."* (Průcha, 1996)

O kvalitě vzdělávacího procesu rozhoduje mnoho faktorů. Jedním z prostředků, jak zajistit kvalitní výuku, je získání hodnocení osob podílejících se na účasti / realizaci kurzu. Nejsnáze se získává studentské hodnocení. Pro tyto účely se nejčastěji užívá dotazníků. Z hlediska kurzu je hodnocen obsah, časová dotace a rozsah, organizace lekcí (logické řazení struktury), efektivita (vliv na studujícího), obtížnost. Dále jsou posuzovány faktory typu použití multimédií ve výuce. Z hlediska manažera je hodnocen zejména ekonomický efekt. Pedagog hodnotí vzdělávací výsledky účastníků a dlouhodobý dopad na studenty.

Metody a cíle jednotlivých hodnocení musí být vždy stanoveny předem, aby následně nedocházelo k rozporům. Na výsledky hodnocení by měl být brán zřetel.

PRAKTICKÁ ČÁST PRÁCE

8 Etiketa

Při tvorbě e-kurzu se naskytla otázka, zda je vůbec možné vytvořit kurz etikety tak, aby postihl co nejvíce oblastí společenského života. Často se dostáváme do nových situací a nevíme, jak je řešit. Denně se setkáváme se zážitky, zkušenostmi, novými okolnostmi a existuje tolik rozrůzněných variant lidského chování, že všechny najednou shrnout nelze. Každý člověk je jiný, nehledě na jeho věk, společenské postavení, profesi, prostředí, ve kterém se pohybuje, jeho kulturní zvyklosti. Nelze říci, že by existovalo jen jediné správné řešení pravidel, je však snaha poskytnout ucelený návod, jak se mezi lidmi v co nejlepší míře pohybovat, jak s nimi vycházet. Etiketa není 100% norma, nýbrž předpoklad pro náš úspěch, začlenění a dobrou image.

Etiketu lze definovat jako soubor pravidel společenského chování. Určuje, jak se má jedinec v různých situacích chovat, aby byl ohleduplný a empatický.

Neznalost pravidel mnohdy způsobuje nepříjemné situace - trapnost, nervozitu člověka, ostych, nesoustředěnost, těkavost a nepřiměřené chování, a tomu je třeba předejít.

8.1 Vznik a vývoj etikety, její přední osobnosti

Již Aristoteles označil člověka za tvora společenského, „zoon politikon“. Tím vyjadřoval, že se člověk neustále pohybuje v prostředí mezi dalšími lidmi. Rodina, kamarádi, škola, pracovní kolegové, známí - to vše na nás působí. Etiketa zde byla dána jako soubor historicky vytvářených a tradicí ustálených pravidel chování. Řídíme se zásadami, které nám vštípili rodiče nebo jsme odpozorovali od okolí. Stáváme se kultivovanějšími, sbližujeme se s dalšími lidmi.

Tvrdí se, že první poučky, tehdy pro chování dvorské šlechty, stanovil zahradník krále Ludvíka XIV. (1643 - 1715), když zakázal skotačícím zamilovaným párům pobíhat po okrasných trávnících ve Versailles. Napíchal do trávníku cedulky

se zákazy. I samotný Ludvík XIV. měl na svém dvoře velmi propracovaná pravidla chování.

Německým klasikem etikety byl právník Adolf Franz Friedrich Ludwig (1752 - 1796), autor díla „*O jednání s lidmi*“. Myšlenky osvícenství rozšířil i do oblasti mezilidských vztahů.

V rozvoji pravidel etikety se prosadilo i odvětví diplomacie, zvláště ve Francii a Anglii. Šlechta ustupovala a do popředí společenského života se dostávaly měšťanské a podnikatelské vrstvy. Tím ovšem došlo k uvolňování, dříve striktně daných, pravidel. V 18. století se objevil výraz „gentleman“. Byl to vzor společnosti.

Postupem času se stíraly rozdíly mezi vrstvami a možnost dostat se do společnosti měl téměř každý. Tento fakt zapříčinil další ústupky a volnost v pravidlech, větší neformálnost.

Dnešní generace se drží mezi dvěma rovinami - na jedné straně striktní a konzervativní podoba etikety, která je založená na tradici a na druhé straně volnost, ležérnost, nesvázanost. Toto nezávislé chování přirozeně upřednostňují spíše lidé, kteří nepotřebují znát pravidla etikety vzhledem ke své profesi či sociální roli. (Špaček, 2008)

8.2 Důvod začlenění tématu Etiketa

Důvodem pro výběr tématu Etiketa je autorčin vlastní zájem o rozvoj v této oblasti. V etiketě se naskytá mnoho situací a orientovat se v nich je důležité. Trendy společenských pravidel se rychle vyvíjí. Občas se může stát, že si ve společnosti nejsme ničím jisti, bojíme se, že věc uděláme nesprávně. Společenské způsoby nám nezajistí úspěch, ale rozhodně k němu mohou významně přispět. Člověk, který si osvojí tato základní pravidla, lépe vychází s lidmi, působí sebejistě a důvěryhodně, lépe navazuje kontakty a zanechá vždy dobrý dojem.

Slušné chování a etiketa je často mezi lidmi považována za něco, co by se sice mělo dodržovat, ale v praxi je to nepoužitelné. Ukážeme si, že tomu tak není. Umět se chovat, ať v soukromém či pracovním životě, je jednou z věcí, jak zapůsobit na ostatní.

9. Postup tvorby kurzu Etikety

Pro vytvoření e-learningového kurzu pro oblast zájmového vzdělávání v etiketě byl vybrán LMS Moodle.

Počet e-learningových kurzů vznikajících v posledních letech v České republice stále roste. Jednotlivé kurzy se od sebe liší cenou za absolvování kurzu, tematickým zaměřením, pokročilostí a použitými technologiemi (objevují se např. i kurzy realizované prostřednictvím aplikace Skype nebo SMS). S tímto zaměřením jsme se však nikde nesetkali.

Základem je vytvořit podmínky pro vzdělávací proces tak, aby se stal flexibilnější, dostupnější více lidem a zároveň individuální, zavádí se nové aktivizující metody a formy učení. Důležitým prvkem každého elektronického kurzu je multimedialita, tzn. souhra textu, odkazů, obrázků, animací, zvuků, videí, prezentací a dalších médií. Tvorba e-kurzu je náročná záležitost, ve které se uplatňují jak pedagogické postupy, tak i znalost technických nástrojů pro tvorbu kurzu.

Kapitola se zabývá popisem projektu e-learningového kurzu etikety a naznačuje průběh a realizaci kurzu. Kurz je popisován nejprve obecně, z hlediska jeho struktury, zaměření apod. Následně je uveden postup přípravy a pilotáže kurzu. Pro potřeby této práce je podrobně uvedena také problematika tvorby výukových materiálů a aktivit.

9.1 Technické prostředky potřebné pro přípravu a obsluhu kurzů

Pro studium a práci v prostředí aplikace Moodle postačí i základní počítačové dovednosti, jelikož se jedná o prostředí, které je poměrně jednoduché a uspořádané.

Učení pomocí Moodlu spočívá v aktivní účasti studentů na zadaných úkolech, vkládání příspěvků do diskusních fór, účasti v testech, vypracovávání písemných prací, studiu materiálů. Vždy je také zajištěna zpětná vazba.

Základním kritériem pro využitelnost e-learningu z hlediska studujícího jedince je schopnost plánovat si volný čas a přizpůsobit jej studijním nárokům. Nutnou podmínkou je počítač s připojením na internetovou síť.

Z hlediska výuky ze strany poskytovatele kurzů jsou kladeny požadavky především na technické zpracování (LMS) a míru odpovědnosti za správnost obsahu. E-learning by měl poskytnout znalosti, které jsou potřeba ke zvládnutí dané látky.

Obvyklý postup pro užívání LMS (zde Moodle) spočívá v jeho instalaci na zvolený internetový server. Na daný server se nakopírují potřebné soubory, spustí se instalace a konfigurace, vytvoří se databáze a další potřebné komponenty. Následuje nastavení možností kurzu a prostoru pro samotné ukládání dat v podobě dokumentů, studijních materiálů, odevzdávaných úkolů.

Elektronický kurz lze v konkrétní podobě zajistit několika způsoby. Nejjednodušší možností je koupě již hotového kurzu, který ale neumožňuje individuální úpravy - mohou se v něm objevit informace nepotřebné nebo mohou potřebné informace chybět. Druhou variantou je zadat vývoj kurzu externím odborníkům, což zaručí vysokou kvalitu a efektivitu, zároveň se tím nejspíše negativně zvýší náklady. Třetí možností je vlastní vývoj kurzu přesně podle představ, k čemuž je zapotřebí velké úsilí a množství kvalifikovaných znalostí. Na tuto volbu se zaměřila autorka bakalářské práce.

9.2 Popis projektu a cíle kurzu

Cílem kurzu je seznámit jeho účastníky s oblastí etikety jakožto pravidly společenského chování a dále přiblížit aktérům oblast mezilidské komunikace, vkusu, informovat o pravidlech společenských a kulturních akcí (i akcích samotných), poučit o zásadách vhodného oblékání. Závěrečná témata budou věnována etiketě pracovního pohovoru. Stanoveného cíle bude dosaženo sestavením vhodného obsahu kurzu. Tento obsah budou tvořit následující prvky:

- **výukové texty** obsahující vysvětlení základních pojmů a popisující postupy řešení - tyto texty budou doplněné o obrázkové ilustrace pro větší názornost, součástí výukových textů budou i odkazy na doprovodné informace např. materiály k samostudiu, webové stránky;

- **cvičné úlohy** k zamyšlení, aby si účastníci mohli okamžitě ověřit získané vědomosti;
- **vyřešené úlohy** ke zkontrolování dosažených výsledků, díky kterým získají účastníci zpětnou vazbu;
- **animované návody, videa a prezentace** zachycující doporučené postupy řešení daných situací;
- **teoretické testy**, které poslouží k ověření získaných znalostí.

Účastníci kurzu jsou primárně dospělí jedinci ve věku 20 - 65 let, ale vzhledem k obsahu kurzu, který zahrnuje výukové texty i interaktivní návody a řešené příklady, je možné kurz využívat pro distanční způsob studia i pro jiné věkové kategorie.

Počet studentů účastnících se kurzu je stanoven podle obvyklého počtu studentů v jedné třídě, jedná se tedy o max. 30 účastníků. Tento počet není v kurzu překážkou pro ověřování znalostí formou úloh odevzdaných do systému a jejich následné opravení a vyhodnocení pedagogem.

Harmonogram kurzu vychází z počtu kapitol. Kurz obsahuje 10 kapitol s časovou náročností 120 minut na 1 oddíl. Jedná se tedy o přibližně 20 vyučovacích hodin. Doba otevření kurzu pro studenty je stanovena na 10 týdnů, časový rozsah lze kdykoliv upravit.

Základními požadavky na celý e-kurz jsou zejména jednoduchost, přehlednost a intuitivní ovládání. Jednotlivé kapitoly kurzu jsou vhodně strukturované s jasně definovaným cílem. K dispozici jsou studentům zpracované studijní materiály a pro následné ověření získaných znalostí a dovedností i testy.

9.3 Pravidla pro vytváření distančních pomůcek

Text studijního materiálu sestavuje realizační tým (zde sama autorka) do krátkých modulů. U každého jednotlivého modulu, ale i celého kurzu, je vymezen cíl

výuky. Do kapitol je možné zahrnout dále i obsah, průvodce studiem (způsob, jakým mají studenti k výuce přistupovat), klíčová slova (aby věděli, jakých témat se kapitoly týkají). Dále by neměl chybět slovníček a klíč k úkolům a testům. Na konci textu nesmíme opomenout shrnutí textů, seznam použité literatury, jednoduché úkoly a testy na zajištění zpětné vazby. Kontrola výuky může probíhat například pomocí zasílání vypracovaných úkolů.

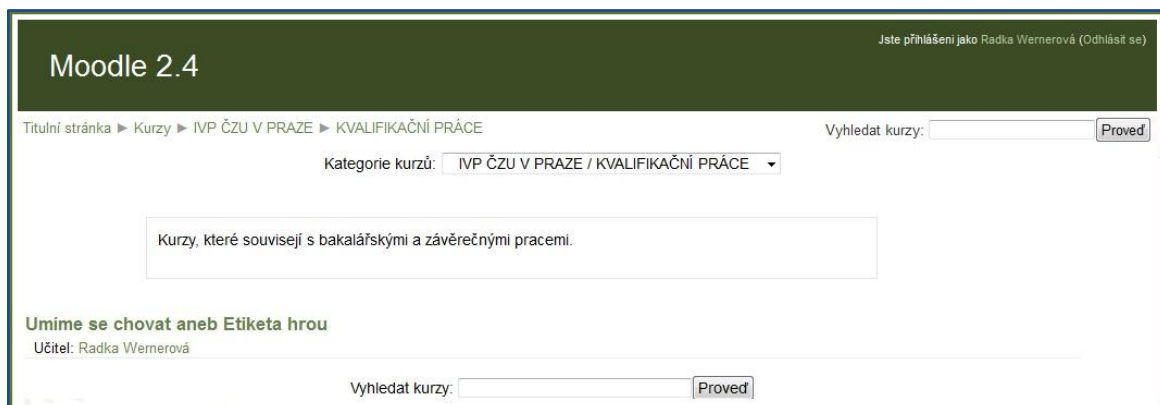
Jelikož e-learningové materiály slouží zejména pro samostudium a nahrazují z velké části přítomnost pedagoga, jsou na ně kladeny vyšší nároky. Zaměříme se na fakta:

- kdo budou studenti?
- jaké jsou cíle a dílčí záměry kurzu (účel)?
- co bude obsahem výuky, jaká bude posloupnost kapitol (struktura učební látky)?
- jaké vyučovací metody a jaká média použijeme (strategie naplnění cílů)?
- jak budeme hodnotit studující, kurz i samotné lekce kurzu?

Texty, které vytváříme, budou strukturované tj. členěné na kapitoly, využity budou víceúrovňové nadpisy, důležité pojmy by měly být zvýrazněny, text bude doplněn jednoduchými tabulkami a obrázky s popisky. Užito bude krátkých odstavců. Je kladen důraz na přehlednost a originalitu podání, stejně tak i interaktivitu. Studijní text by měl být čtivý, aby udržel studentovu pozornost.

9.4 Příprava kurzu a materiálů

Kurz je vytvořen na webové adrese „<http://moodle24.ewa.cz/>“, v kategorii „Kvalifikační práce“, přihlásit se do něj je možné jako host s využitím vstupního hesla „etiketa“. Lektorkou kurzu je Radka Wernerová (autorka bakalářské práce).

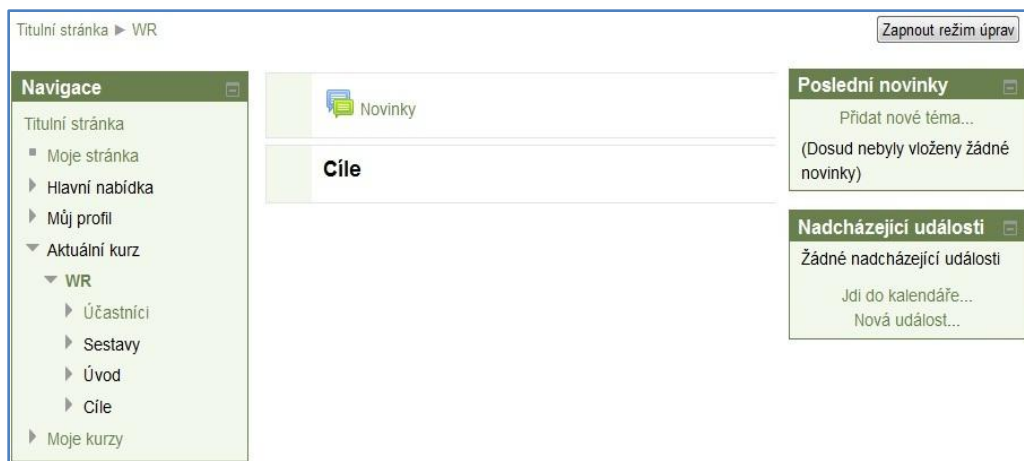

Obr. 8 Výběr kurzu (vlastní zpracování)

Základem pro vstup do kurzu je samotné přihlášení se do systému Moodle. Pro první přihlášení učitele do systému je potřeba znát přihlašovací údaje (jméno a heslo). Obvyklým způsobem pro získání údajů je jejich přidělení administrátorem systému na vyžádání. Probíhá pomocí následujícího formuláře:

Obr. 9 Přihlašovací formulář (vlastní zpracování)

Z pozice učitele kurzu se nyní dostáváme do prostředí Moodle, které umožňuje tvorbu samotného e-kurzu.

Obr. 10 Prostředí Moodle (vlastní zpracování)

Je vhodné si v první fázi nastavit vlastní profil. Svůj osobní profil si můžete prohlédnout a upravovat na stránce, která se zobrazí po kliknutí na odkaz s vaším jménem. Tento odkaz se objeví ve spodní i horní části stránky, kde systém oznamuje, že „*Jste přihlášení jako jméno a příjmení (odhlásit se)*“.

Obr. 11 Vstup na osobní profil (vlastní zpracování)

Na následné stránce je blok „Nastavení“, kde můžeme profil upravit, či změnit heslo. Při úpravě profilu lze nastavit osobní údaje uživatele, jako křestní jméno, příjmení, e-mailovou adresu, fotografii a další údaje o své osobě.

Obr. 12 Profil učitele (vlastní zpracování)

Obvyklým postupem je, že každému uživateli jsou přiřazena práva podle jeho role, kterou bude v e-learningu zastupovat. Rozděleny bývají role jako manažer, tvůrce kurzu (učitel) a student, popř. další dle složitosti kurzů. Provádí se tak přes funkci „Správa kurzu“ → „Uživatelé“ → „Zapsaní uživatelé“. Všechna počáteční nastavení je možné kdykoliv změnit. Jedná se i o nastavení názvu a shrnutí (obsah) kurzu, jeho uspořádání (tematické / týdenní), termínu začátku kurzu, známkování, definování rolí.

Samotné prostředí Moodlu nabízí mnoho zajímavých barevných témat. Aby byl design kurzu příjemný a nerušivý, bylo zvoleno modrého pozadí tzv. „Sky high“ (přes funkci „Správa kurzu“ → „Upravit nastavení“). Vybrán byl spíše uvolněnější vzhled.

Obr. 13 Prostředí Moodlu 2 (vlastní zpracování)

Základem úspěšného LMS pro e-learning je přehlednost a snadná navigace. Prostředí Moodlu je tomu uzpůsobeno. Každý student je po přihlášení přesměrován na úvodní stránku, kde vidí aktuálně zapsaný kurz.

Obraz kurzu je rozdělen na 3 hlavní části (viz obrázek 14).

V levé části se nacházejí bloky zaměřené na správu kurzu. Jedná se o:

- **nastavení** - správa kurzu - slouží pro úpravu prostředí, přidávání informací, zjišťování studijních výsledků a přehledu profilů jedinců;
- **poslední novinky** - spadají sem všechny novinky a upozornění, které vložil vyučující;
- **navigace** - v případě, že se zde vyskytuje více kurzů;
- **vyhledávání komunitních kurzů**.

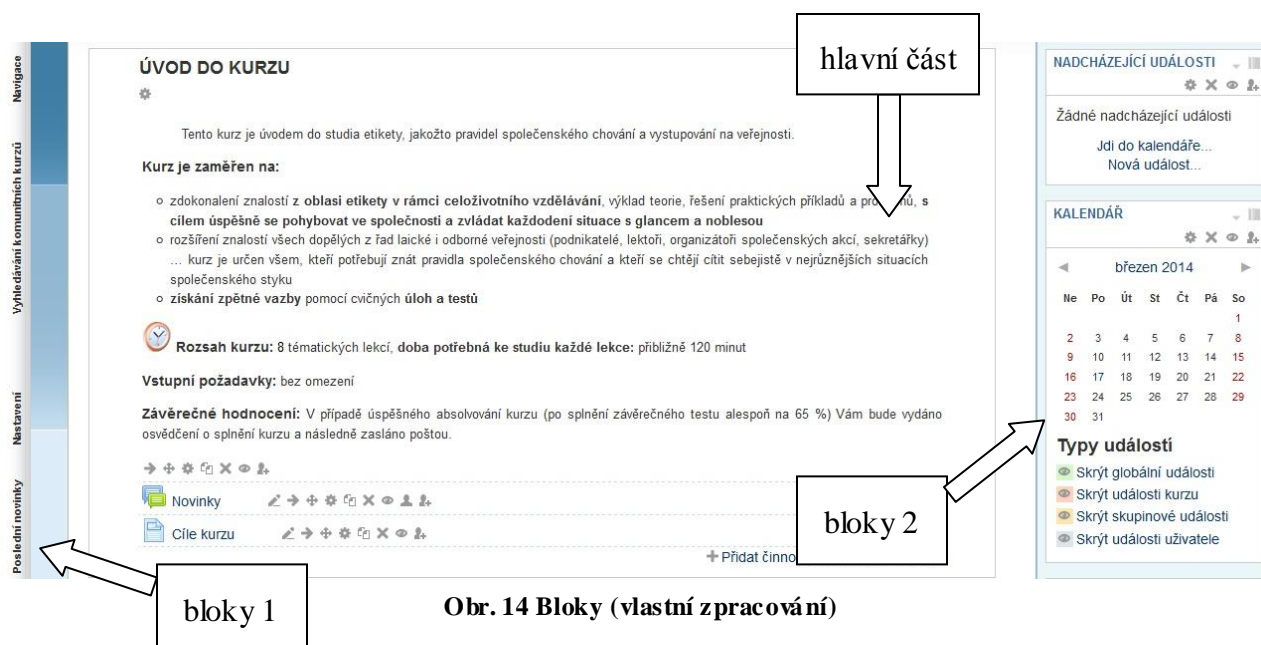
Pravá část obsahuje bloky:

- **kalendář** - jednoduchý a přehledný kalendář graficky zobrazuje nejen aktuální datum, ale také nadcházející události;

- **nadcházející události** - v tomto bloku jsou zachyceny nejbližší události, které studenta čekají (jde např. o termín odevzdání úkolu nebo blížící se test).

Uvádíme pouze bloky, které byly využity autorkou jako učitelkou kurzu, existují však i další, jako např. komentáře či připojení uživatelé, které však nebyly zapotřebí. Bloky jsou považovány za nezbytnou součást pro dobrou orientaci v kurzu. Jsou umístěny po obou stranách webu, ale mohou být zobrazeny buď jen vpravo, nebo jen vlevo, anebo mohou být úplně skryty.

Hlavní obsah kurzu je umístěn ve středu stránky - zde se nachází vlastní obsah kurzu.

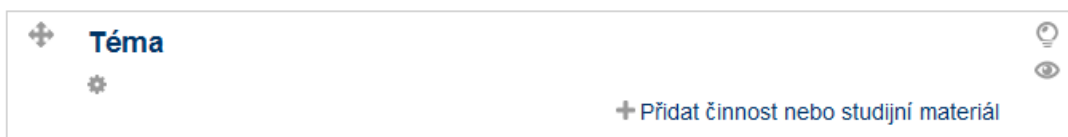

Obr. 14 Bloky (vlastní zpracování)

9.5 E-learningové nástroje Moodle

Aby byl naplněn smysl celého e-learningového kurzu, je nutné do něho vložit studijní materiály a činnosti, ze kterých budou moci studující zdokonalovat své znalosti. Naplnění kurzu daty probíhá v tzv. režimu úprav, v němž je možné upravovat názvy jednotlivých témat, jejich popisy a dále přidávat studijní materiály a činnosti.

Následující obrázek ukazuje režim úpravy kurzu ještě před vložením jakéhokoli vzdělávacího obsahu.

Obr. 15 Režim úprav kurzu (vlastní zpracování)

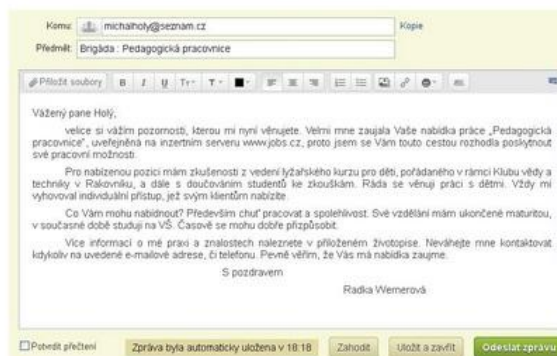
Obsah jednotlivých kapitol je sestaven na základě předem dané struktury témat, náročnější kapitoly obsahují více příkladů a animované návody / videa. Řešená problematika je představena systematicky od základních jednoduchých příkladů ke složitějším, které rozšiřují základní zadání.

Základem všech kapitol je text, který v připraveném kurzu nese název celé kapitoly. Při jeho čtení je student nejprve seznámen s cíli dané kapitoly, její strukturou. Následuje popis řešené problematiky.

Jako ukázka může posloužit obrázek 16, který naznačuje, jak důležitá je maximální přehlednost textu. Užívá se zvýraznění, obrázků, ikon či videí zaměřených na motivaci studentů. Cílem je aplikace nabytých vědomostí studujících v praktickém životě.

Následuje pole obsahující text, kde jsou informace přehledně řazeny. Jednotlivá fakta se dělí odstavci, které se řadí dle důležitosti. Diakritiky ve většině případů není potřeba užívat. Nesmí chybět oslovení (které pisatelé často opomíjí). Vhodné je např. Dobrý den, Vážený pane, nevíme-li, komu e-mail dojde, užívá se oslovení „Vážený“. Rovněž obvyklou chybou je, že se komunikátor nepodepíše a spoléhá na to, že je jeho jméno vidět v adrese e-mailu. Vhodné je vyplnit pole Předmět, které by mělo obsahovat stručný obsah našeho sdělení.

Do přílohy můžeme přidat soubory, fotografie, hudbu, prezentace. Je-li příloha příliš velká, může způsobit problémy s odesláním.

Lidé by se měli stále učit používat tyto technologie a nebránit se jim, ale používat je tak, aby nikoho neobtěžovali, či neomezovali.

Shrnutí:

E-mail je dopis v **elektronické podobě**. Jeho přidaná hodnota oproti klasické papírové formě bezsporně existuje - **doručení je takřka okamžité**, přenesená data jsou v digitální podobě, typ dat není omezen na text, tj. lze posílat v podstatě cokoli (hudbu, programy).

E-mailová komunikace se (na rozdíl od chatu) neodehrává v reálném čase, uživatel nemusí odpovědět obratem, má možnost si svou odpověď promyslet.

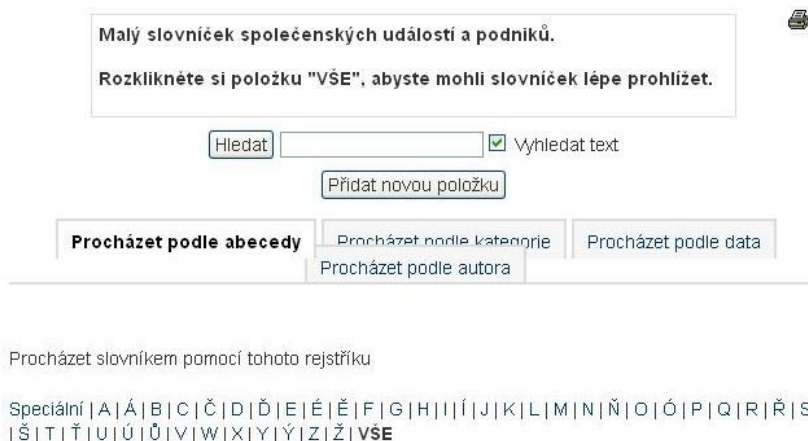
Abyste mohli přijímat elektronickou poštu, musíte mít zařízenou **poštovní schránku**. V naprosté většině případů je zařízení poštovní schránky součástí služeb, které poskytovatel internetu standardně nabídne. Tvar adresy podléhá ustáleným pravidlům. Adresa je vždy ve tvaru **uživatel@server**. První část adresy, tedy ta před znakem @, se nejčastěji volí ve tvaru **jméno.příjmení**. Název domény (část za znakem @) je pevně dána názvem serveru, na kterém je schránka fyzicky umístěna.

Obr. 16 Výňatek z textové opory (vlastní zpracování)

Typickou vlastností Moodle je, že klade důraz na vlastní činnosti studentů. LMS Moodle nabízí své možnosti skrze aktivity:

1) činnosti:

- **anketa** - je nástrojem pro rychlý sběr dat či hlasování, umožňuje učiteli položit otázku a předem definovat více odpovědí;
- **balíček SCORM** - jedná se o činnosti pro prezentaci multimediálního obsahu a animací;
- **databáze** - pro snadné vytvoření kolekce záznamů k libovolnému tématu s předem stanovenou strukturou, může ji tvořit sám vyučující i studenti (záznamy mohou obsahovat obrázky, soubory, hypertextové odkazy apod.);
- **dotazník** - realizuje zpětnovazebné šetření - je určen pro evaluaci či přihlašování se účastníků k různým událostem;
- **externí nástroj** - poskytuje přístup k materiálům a činnostem jiných zadavatelů;
- **fórum** - umožňuje asynchronní komunikaci (diskusi) účastníků kurzu, je nevhodné při potřebě okamžité zpětné reakce;
- **chat** - umožňuje komunikaci účastníků v reálném čase;
- **průzkum** - poskytuje dotazníkové nástroje pro hodnocení a podporu výuky;
- **přednáška** - zaměřuje se na vytváření interaktivních lekcí s danou posloupností;
- **úkol** - je práce, kterou učitel zadává a hodnotí pomocí zpětné vazby, jedná se o eseje, referáty;
- **Wiki** - pro společné vytváření webových stránek samotnými účastníky;
- **workshop** - umožňuje sběr a vzájemné hodnocení prací studentů;
- **slovník** - je zdrojem definic či jiných odborných termínů, jež se v kurzu vyskytují;

Obr. 17 Slovník v Moodleu (vlastní zpracování)

- **test** - obsahuje různé typy úloh (př. výběr z několika možností, pravda / nepravda (otázky s odpověďmi ANO-NE), krátká tvořená odpověď, přiřazování, numerická úloha, doplňovací úloha) - úlohy jsou uchovávány v ucelené databázi; výhodou je automatické ohodnocení testu dle předem stanovených kritérií, může být limitován časově či počtem povolených pokusů pro opakování.

Činnosti podporují osvojení znalostí studenta a jsou nástrojem pro zpětnou vazbu vyučujícímu. Jedná se zejména o samostatnou práci, která požaduje od studenta aktivní přístup, např. student vytvoří práci a následně odevzdá k hodnocení vyučujícímu.

Jiným příkladem je práce studentů v týmech (workshop), dále tvorba online textu, kdy studenti zapisují přímo do prostředí Moodleu esej na předem dané téma.

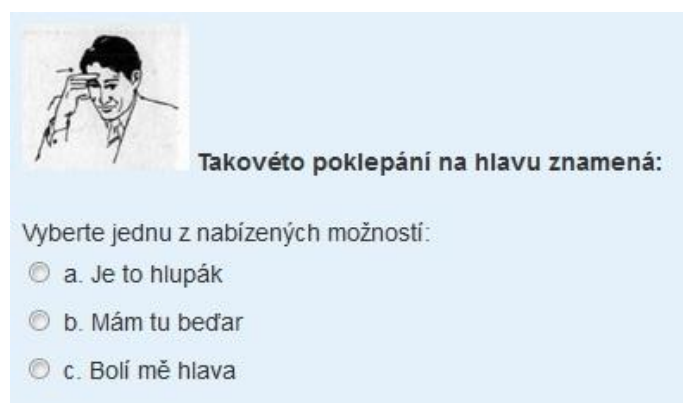
Velmi důležitá jsou i cvičení probrané látky u každého tématu. Student má na konci kapitol možnost absolvovat cvičný test z náhodně vybraných otázek. V případě zjištění studijních problémů má možnost se vrátit k výkladu a doplnit si nedostatky.

Autorkou kurzu je založena databáze testových úloh, ze kterých se tvoří jednotlivé testy. Položky se mohou ve více testech opakovat.

Vyučující vždy podle zpětné vazby zjistí, kolikrát si studenti procvičovali testy, kolikrát si otevřeli studijní materiály, jak se zapojovali do diskuzí, anket ...

	Otázka	Vytvořeno uživatelem Křestní jméno / Příjmení
☐	☰ ☰ ☰ Příbory složeny	⚙️ 🔍 ✖️ Radka Wernerová
☐	☰ ☰ ☰ Automobilová etiketa	⚙️ 🔍 ✖️ Radka Wernerová
☐	☰ ☰ ☰ Definice etikety	⚙️ 🔍 ✖️ Radka Wernerová
☐	☰ ☰ ☰ Dojždání omáčky	⚙️ 🔍 ✖️ Radka Wernerová
☐	☰ ☰ ☰ Gesto vějíř	⚙️ 🔍 ✖️ Radka Wernerová
☐	☰ ☰ ☰ Chléb	⚙️ 🔍 ✖️ Radka Wernerová
☐	☰ ☰ ☰ Chůze po schodech	⚙️ 🔍 ✖️ Radka Wernerová
☐	☰ ☰ ☰ Chůze po schodech	⚙️ 🔍 ✖️ Radka Wernerová
☐	☰ ☰ ☰ Látkový ubrousek	⚙️ 🔍 ✖️ Radka Wernerová
☐	☰ ☰ ☰ Látkový ubrousek 2	⚙️ 🔍 ✖️ Radka Wernerová

Obr. 18 Banka testových úloh (vlastní zpracování)

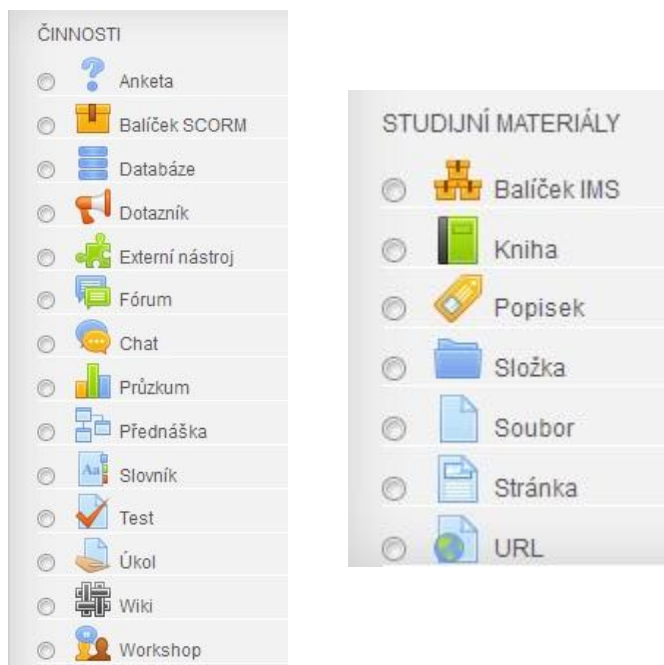

Obr. 19 Položka testu (vlastní zpracování)

2) studijní materiály:

- **balíček IMS** - jsou soubory zabalené podle standardu, které se po vložení musí aktivovat, je použitelný v různých systémech - jeho obsah slouží pro prezentaci multimediálního materiálu;
- **kniha** - tvoří vícestránkový vzdělávací materiál s členěním na kapitoly a podkapitoly, slouží zejména pro zobrazení delších pasáží textů;
- **popisek** - univerzální pole, pomocí kterého je možné vložit do kurzu text, obrázky, videa, které usnadní orientaci v kurzu;
- **složka** - je prostorem pro větší množství souborů, které učitel studentům poskytuje;
- **soubor** - typ studijního materiálu v různém formátu (dle potřeby);

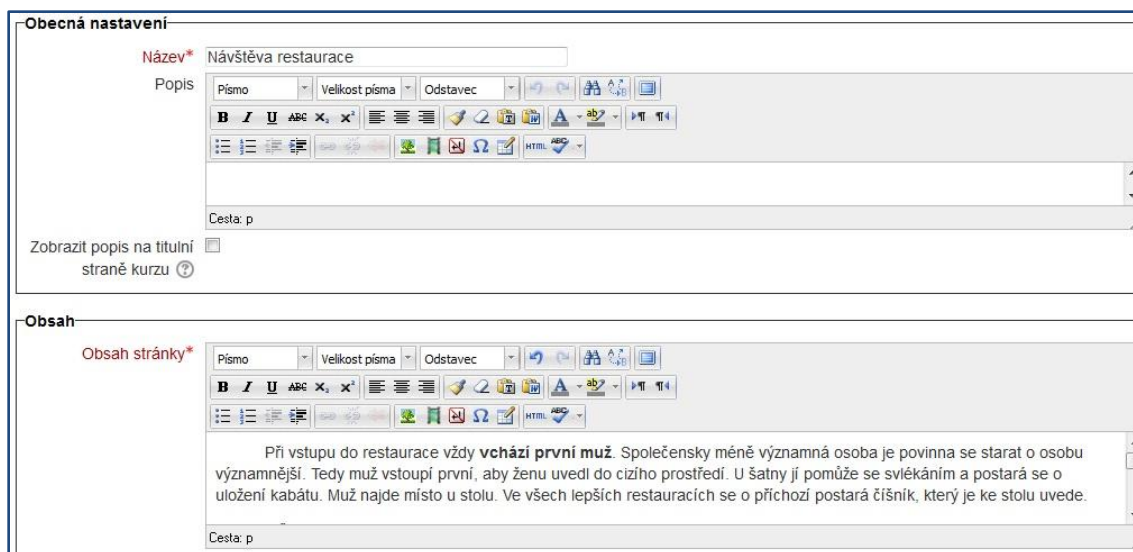
- **stránka** - pomocí textového editoru zobrazuje text, zvuky, videa, animace, grafy, obrázky, webové odkazy;
- **URL** - je webový odkaz jako samostatný zdroj dalších materiálů.

Obr. 20 Rozbalovací nabídka aktivit v Moodle (vlastní zpracování)

Modul „*Studijní materiály*“ umožňuje zobrazení jakéhokoli obsahu dostupného v elektronické formě (soubory programů Microsoft Office, OpenOffice, Adobe Flash, videa nebo zvukové soubory různých formátů). Jsou určeny zejména k pasivnímu přijímání učícím se jedincem, tzn. ke čtení, listování, tisku. Materiály lze nahrát na server a tam je spravovat nebo je lze vytvářet přímo při práci pomocí formulářů ve formě textových polí, ve formátu HTML nebo jako základní text.

Textové materiály byly vytvořeny zejména v programu Microsoft Word a následně přepokopírovány do kurzu. Umožnila se tak možnost okopírování částí textů pro vlastní potřeby studentů (oproti př. formátu PDF, který by byl neměnný). Textová stránka byla v kurzu použita pro vkládání studijních textů jednotlivých lekcí, použitých zdrojů a odkazů. Při tvorbě stránky je důležitý název a textové pole, kam se uvádí potřebný záznam. Dále je uvedeno, jak se textová stránka vytváří a následně je k vidění vzhled při otevření této stránky.

Obr. 21 Tvorba textové stránky (vlastní zpracování)

Umíme se chovat aneb Etiketa hrou

TITULNÍ STRÁNKA ► ETIKETA HROU ► VE SPOLEČNOSTI ► NÁVŠTĚVA RESTAURACE

Návštěva restaurace

Při vstupu do restaurace vždy **vchází první muž**. Společensky méně významná osoba je povinna se starat o osobu významnější. Tedy muž vstoupí první, aby ženu uvedl do cizího prostředí. U šatny jí pomůže se svlékáním a postará se o uložení kabátů. Muž najde místo u stolu. Ve všech lepších restauracích se o přichozí postará číšník, který je ke stolu uvede.

Obr. 22 Vzhled textové stránky (vlastní zpracování)

Externí zdroje dostupné na internetu lze do kurzu zakomponovat ve formě odkazů, které se zobrazí jako text nebo jako hotová součást stránky kurzu - konkrétně zde bylo využito např. videí ze stránek www.youtube.com. Prostřednictvím videí bylo možné nastínit řešení modelových situací nejčastěji řešených problémů.

Obr. 23 Video z www.youtube.com (vlastní zpracování)

Animace, jako kombinace zejména pohyblivých textů a obrázků, vznikly v programu Microsoft Office PowerPoint 2007 a byly užity jako popisy kroků jednotlivých postupů.

9.6 Vkládání a publikace informací

Kurz je strukturován nikoli podle časového harmonogramu, nýbrž do tematických kategorií, z nichž každá reprezentuje konkrétní téma. Je rozčleněn do 10 kapitol. Kapitoly kurzu jsou pojmenovány a obsahují:

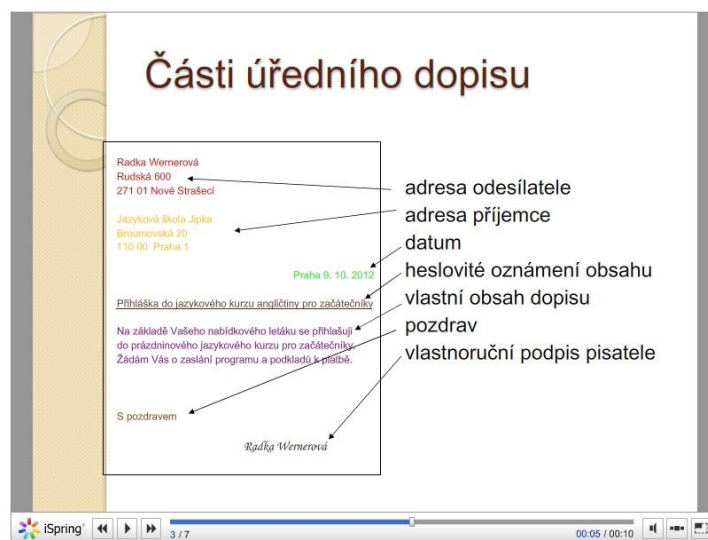
- **Úvod do kurzu** - charakterizuje celkovou strukturu a obsah kurzu, cíle, jeho časový rozsah, způsob hodnocení, poskytuje kontaktní informace na vyučující, a diskusní fórum, sloužící jako doplněk komunikace mezi studujícími a učitelem;
- **Komunikace** - studenti se orientují v různých komunikačních stylech a způsobech, efektivně bez obtíží komunikují se svým protějškem (osobně i po telefonu), jsou schopni napsat jak osobní, tak úřední dopis;
- **Seznamování, představování, oslovování** - tato kapitola se zaměřuje na pochopení, že ne všichni jsme si společensky rovni a musíme se podle toho chovat, základem je společenský respekt vůči druhým;
- **Pravidla chování na veřejnosti** - ukazuje způsoby a poskytuje návody, jak se chovat v dopravních prostředcích, při nákupu v obchodě, na ulici, v kulturních institucích - studenti se dozvědí, kde dávat přednost a jak předcházet konfliktním situacím;
- **Řeč těla a první dojem** - tato část říká, že takt je nepsanou normou pro vycházení s druhými lidmi, poskytuje informace o nevkusných zlozvycích, kterých bychom se měli vyvarovat, prezentuje, co o nás vypovídají naše oči, výraz obličeje, držení těla;
- **Ve společnosti** - oddíl zaměřený na kulturní vyžití - společenské akce a události - studenti dokážou vhodně odhadnout styl oblékání pro konkrétní příležitost tak, aby se vyhnuli trapným okamžikům;

- **Příprava na zaměstnání** - absolventi kurzu se orientují v inzerátech nabídek práce a dokážou na ně vhodným způsobem reagovat, na konci kapitoly jsou schopni vyhotovit motivační dopis a životopis, získají informace potřebné při změně či ztrátě zaměstnání;
- **Stolování** - zaměřuje se na pravidla stolování, jakými jsou zasedací pořádek, úprava stolu, způsoby kombinace pokrmů a nápojů;
- **Etiketa** - souhrnná kapitola, která seznamuje studenty s historií etikety a jejími největšími osobnostmi a propagátory;
- **Zakončení kurzu** - obsahuje cvičný a souhrnný test a ukázkou certifikátu.

Hlavním obsahem kurzu je studium jednotlivých témat, která společně tvoří plán předmětu z oblasti etikety. Student postupuje dle obsahově zařazených témat, kdy pořadí předem stanoví vyučující.

Každé téma obsahuje teoretický výklad, například v podobě studijního materiálu „Stránka“, který poskytuje možnost vkládání libovolného množství textů, obrázků, odkazů, videí. Studijní text je rozčleněn do odstavců. Student se zde seznamuje s problematikou probíraného tématu.

Dalším důležitým prvkem jsou prezentace typu PowerPointu, které doplňují probíranou látku pomocí obrázků.

Obr. 24 Interaktivní prezentace (vlastní zpracování)

Další části tvoří slovníčky pojmů, shrnutí důležitých poznatků, odkazy na podpůrnou literaturu. Jednotlivé obsahy se liší dle probíraných témat.

Závěrečným úsekem konkrétních témat (kapitol) jsou testy, které ověřují znalosti nabyté při studiu materiálů. Otázky testů jsou ve formě výběru správné odpovědi z několika možností, přiřazování více variant k sobě a další. Výsledky jsou hodnoceny procentem úspěšnosti. Vyskytují se zde i testy volně dostupné v prostředí Internetu. Pro cvičné testy bude počet pokusů nastaven na maximálně deset, u závěrečného souhrnného testu je povoleno jedno opakování. Vzhledem k jednoduchosti testů je uspokojující úspěšnost nad 65 %.

9.7 Vlastní provoz kurzu (testování)

Byl navržen kompletní kurz, s jeho prostředím a materiály. V tomto prostředí je možné reálně vyučovat, ale je třeba dále na něm pracovat a rozvíjet ho. Shledali jsme, že výrazným plusem pro správu kurzu by byl počítačový odborník nebo někdo, kdo má s tímto nástrojem rozsáhlejší zkušenosti. Pro využití v praxi by se významně snížily časové nároky na přípravu, a dále i náklady (které v této zkušební verzi nebyly, ale pro delší provoz by se vyskytly), např. finanční. Pro získání nových znalostí ve využívání systému Moodle by bylo vhodné absolvovat rozsáhlejší školení, možností využití Moodle je totiž nepřeberně mnoho.

Účastníci, na kterých byl autorský e-kurz testován, měli možnost přihlašování se přes přístupové údaje samotné autorky kurzu, proto pro ně nebylo třeba žádné nové registrace.

Pilotáž proběhla bez výrazných obtíží, přesto některá menší pochybení se zde naskytla, proto se jim věnujeme dále. Cílem pilotáže bylo ověřit na menší testovací skupině schopnost orientace účastníků v kurzu, srozumitelnost připravených materiálů a zjistit pozitivní i negativní názory na celý kurz, stejně tak i doporučení do budoucna. Do testování se zapojilo 9 žen a 5 mužů. Věková struktura členů skupiny byla od 20 do 65 let. Každý ze zúčastněných dostával specifické úkoly, na které se měl v kurzu zaměřit. Na základě dotazníků a vzájemné konverzace byly zjištěny názory či případné obtíže.

9.8 Technické problémy

V této části jsou analyzována některá hlediska ovlivňující průběh kurzu a jeho vyhodnocení. Jedná se zejména o řešení počátečních problémů.

V průběhu kurzu se může autor setkat s řadou problémů z oblasti technické tvorby i nezkušenosti studentů s tímto stylem učení se. Své problémy mohli účastníci kurzu sdělovat přes e-mail či telefon, popř. prostřednictvím diskusního fóra, které bylo v kurzu pro tyto účely vytvořeno. Cenné informace také poskytli aktéři pilotního kurzu v rámci dotazníkového šetření. Většinu problémů se dařilo objasnit a opravit.

- **Seznámení s problematikou**

Studenti, kteří se s Moodleem ještě nesetkali, měli problém s přihlašovaním do systému, nepamatovali si internetovou adresu a neorientovali se na stránkách. Základem bylo jim vysvětlit, jak systém pracuje, jakým způsobem jim informace poskytne a jak se ovládá. Velmi rychle se zaučili.

Ze strany vyučujícího se jednalo o naučení se ovládat systém, ale také tvořit obsah kurzu, připravovat materiály a činnosti. Tyto dovednosti byly získávány postupným zkoušením nástrojů.

- **Časová náročnost**

Byla významným problémem při realizaci kurzu. Počáteční požadavky na kvalitní e-learning jsou velmi vysoké. Mnoho času zabralo studium problematiky etikety, návrh kurzu (prostředí), tvorba jeho obsahu (rozvržení do kapitol) a správa. Při vícenásobném opakování stejného kurzu se časové „náklady“ minimalizují.

- **Problémy ve výukových materiálech a činnostech**

- a) **Cvičení** - nastaly potíže s vyhodnocováním odpovědí. Studenti si stěžovali na možné chybějící varianty odpovědi, u doplňovacích odpovědí docházelo u studentů k překlepům a následnému hodnocení odpovědi systémem jako chybné.
- b) **Textové materiály** - textový editor, který se používal pro zadávání obsahu, byl řešen velmi jednoduchým způsobem a neposkytoval

některé složitější funkce, kterých bylo třeba. Zadávaní obsahu se tak stalo velmi těžkopádné, vyvstaly problémy se zarovnáním textů v tabulkách a obrázků do textů.

- c) **Videomateriály** - účastníci kurzu požadovali větší množství výukových videí. V některých případech nastal problém se zobrazováním videí, který byl způsoben neaktualizovanou verzí Adobe Flash Playeru v prohlížeči na straně účastníků kurzu.

Samotná efektivita kurzu vždy záleží na schopnostech tvůrce kurzu, jakým způsobem informace předá, v jakém množství, struktuře, kvalitě obsahu. Od toho se odvíjí, jak se studentům učení líbí (zda ho považují za přínosné, zajímavé), kolik se toho naučí (posuzují testy a rozhovory), jak jsou aktivní a motivovaní a jak uplatní své poznatky v praxi. Každý člověk potřebuje do jisté míry individuální přístup, který se zde poměrně těžko realizuje, avšak autorka se tomuto faktu snaží přizpůsobit např. v rámci možnosti otevřené komunikace se studujícími dle jejich potřeb.

10 Dotazníkové šetření

Dotazníkové šetření proběhlo po ukončení pilotáže e-kurzu v březnu 2014. Dotazníky byly absolventům osobně rozdány domů, s možností promyšlení odpovědí, a následně vybrány. Vyplněno bylo celkem 14 dotazníků. Výzkumný vzorek se skládal z 9 žen a 5 mužů ve věkovém rozmezí 20 až 65 let.

Samotný dotazník pro účastníky virtuální výuky etikety obsahuje průvodní dopis, zdůvodnění dotazníkového šetření a 31 otázek. Celý dotazník je rozdělen na 5 částí a je součástí přílohy č. 3. První část je zaměřena na charakteristiku dotazovaného (pohlaví, věk), druhá část se pak týká využívání počítače v osobním i pracovním životě, následuje kapitola ukazující vztah k tématu etikety, poslední dva oddíly jsou orientovány na hodnocení výuky a zkušenosti s e-learningem ve vzdělávání. Převážná část využitých otázek obsahuje standardizované odpovědi s možností výběru, některé jsou doplněny o škály v rozmezí od jedné do pěti, kdy účastníci známkují jako ve škole. U několika dotazů byla ponechána možnost volné odpovědi pro získání konkrétních osobních názorů, zkušeností a hodnocení.

Výsledky dotazníkového šetření byly zobrazeny prostřednictvím grafů. Předpokládané závěry hodnocení přinesou odezvu, ve kterých oblastech je Moodle přínosný a ve kterých zaostává.

10.1 Výsledky dotazníku

Dotazník obsahoval poměrně rozsáhlé množství otázek, pro zhodnocení situace uvádíme pouze nejdůležitější z nich. Ostatní sloužily zejména pro zlepšení obsahu kurzu jako takového a pro získání lepších představ o náhledu na tuto problematiku samotné autorce.

10.1.1 Vzdělávání pomocí počítače

Z prvního šetření, týkajícího se učivání počítače či jemu podobných technologií, bylo dle předpokladů zjištěno, že každý z dospělých jedinců ve vzorku má možnost přístupu k počítači alespoň jednou za dva dny a také ho aktivně užívá.

Někteří z jedinců trávili u počítače jednorázově 2-3 hodiny, setkali jsme se i s takovými, kteří v rámci např. svého zaměstnání užívali počítač až 8 hodin denně.

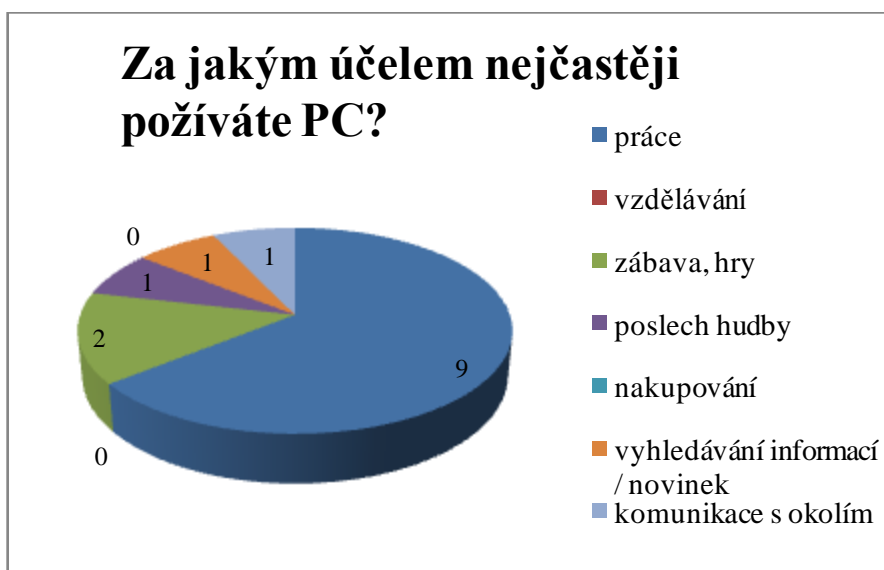

Graf 1 Četnost užívání počítače (vlastní zpracování)

Nejčastějším účelem využívání počítače pro dospělé jedince je užití při práci / v zaměstnání. Velmi negativní zjištění představuje fakt, že žádný z dotazovaných nepoužívá počítač primárně za účelem vzdělávání se. Na tuto problematiku je

potřebné se zaměřit a snažit se ji ovlivnit - nejlépe tvorbou kvalitních elektronických kurzů a jejich výraznější propagací. V současné době uplatňují počítač k učení jen tři jedinci a to jen občasně, nepravidelně.

Užití počítače označují účastníci jako nutnost pro zaměstnání nebo součást zábavy. Všichni dále uvedli, že takto dle svého názoru tráví přiměřené množství času, že je užívání počítače nezatěžuje. Pro oblast zapojení možného vzdělávání na počítači je to pozitivní informace. Svě znalosti v dané oblasti hodnotí jako velmi dobré.

Graf 2 Účel využívání počítače (vlastní zpracování)

Na otázku, zda by v případě potřeby učení se nových znalostí / dovedností zvolili k výuce raději počítač než klasickou učebnici, se vyjádřili takto:

Graf 3 Preference způsobů učení se (vlastní zpracování)

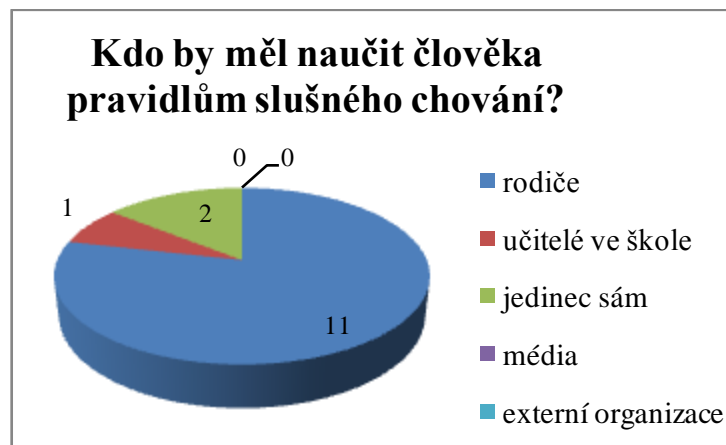
Je samozřejmé, že účastníci šetření mají již určité zkušenosti s učením a zjistili, jaká metoda pro učení jim vyhovuje nejvíce. Proto se přiklání z větší poloviny ke kombinaci využívání počítače a učení se z učebnic a jiných tištěných textových opor. S e-learningem mají účastníci velmi malé zkušenosti. Jedná se buď o neznalost těchto systémů, je nedostatek e-kurzů v oblastech, o které mají zájem či je nezajímá tento způsob učení se.

10.1.2 Vztah jedinců k tématu Etiketa

Etiketa je chápána jako projev společenského chování, slušnosti a zdvořilosti. Pravidla slušného chování slouží pro usnadnění komunikace a odlehčení vztahů mezi lidmi.

Z vyplněných dotazníků bylo zřejmé, že si všichni respondenti uvědomují důležitost tématu a mají v něm alespoň všeobecný rozhled. Všichni dotazovaní správně určili, co pojem „etiketa“ znamená. Rovněž uvedli, že mnoha pravidly etikety se snaží řídit a respektují je. Důvodem jsou časté návštěvy společenských a kulturních akcí, kde jim velmi záleží na tom, co si o nich druzí myslí, nebo jak se oblékají. Jen jediný aktér pilotáže uvedl, že společenské náležitosti příliš neřeší a nevnímá, a že se např. obléká dle toho, co ho baví, a ne toho, co „by měl“.

Na otázku, kdo by měl člověka naučit pravidlům slušného chování, jsme se dozvěděli dané zjištění: je zřejmé, že respondenti mají osobní zkušenost s učením se slušnému chování z rodinného prostředí, v malé míře získávali tyto společenské dovednosti i prostřednictvím samostatného učení či v rámci školní výuky. Vliv médií na dané jedince, stejně jako vliv nezávislých např. vzdělávacích organizací, byl nulový. Tento fakt je jistým ohrožením při vytváření a distribuci e-kurzů, když jedinci jen málo důvěřují externím zadavatelům a médiím.

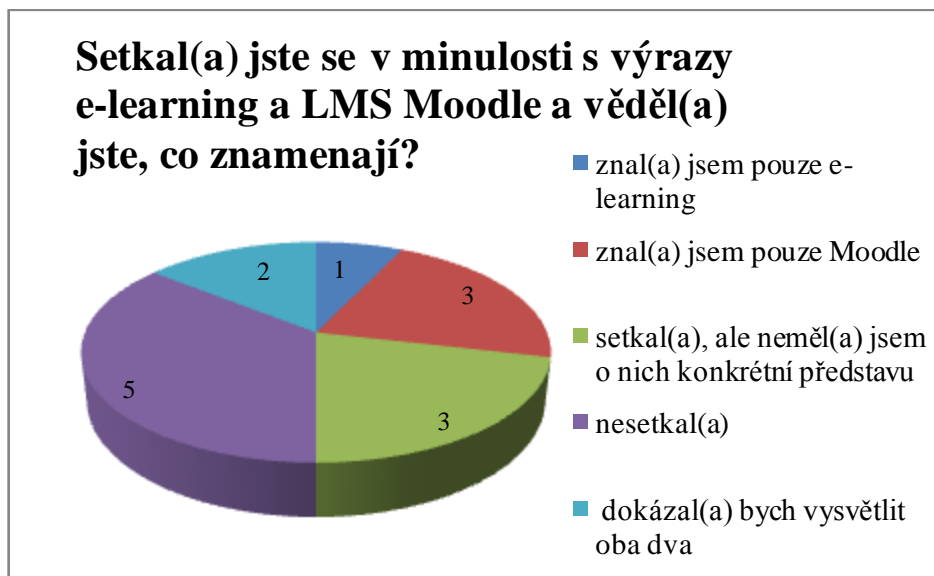

Graf 4 Slušné chování (vlastní zpracování)

10.1.3 Hodnocení e-kurzu a e-learningu jako metody výuky

Co se týče předešlých zkušeností s prací v systému Moodle, a samotného e-learningu, vidíme mezi potencionálními studenty jisté nedostatky.

Jen dva jedinci se naplno orientují v dané problematice, v minulosti by dokázali vysvětlit, co znamenají pojmy „e-learning“ a „LMS Moodle“, zejména z důvodu, že daný systém pro vlastní učení využívali. Někteří se setkali pouze s pojmem „LMS Moodle“ - mnohdy si neuvědomovali, že tento prvek s e-learningem souvisí, vnímali ho jako oddělenou zkušenost. Jeden jedinec správně vystihoval podstatu e-learningu, ale systém pro výuku Moodle dříve neznal. Je pravděpodobné, že se s tímto označením setkal např. ve výuce či dočetl v médiích. Velmi neblahé zjištění upozorňuje, že mnozí jedinci, jež se testování účastnili, dopředu ani nevěděli, co dané pojmy znamenají či jak se např. e-learning využívá.

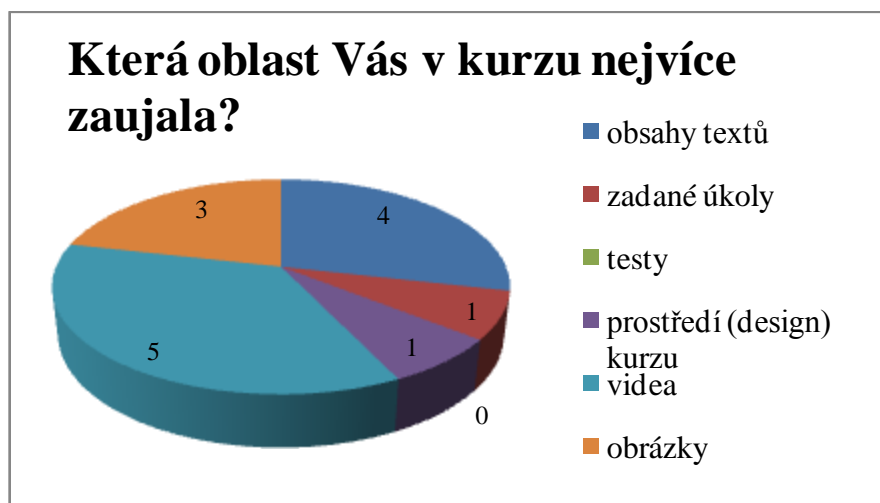
Graf 5 Obeznamenost s problematikou elektronického vzdělávání (vlastní zpracování)

Dalším důvodem pro případnou účast ve výuce se stala zejména možnost získat nové poznatky a informace a dále smysluplně využít svůj volný čas či naučit se něco, co by se v budoucnu mohlo využít. Vyskytují se i jedinci, kterým jde jen o získání osvědčení, či tací, kteří se chtějí vzdělávat, protože na to dříve nebyl čas nebo jim to nebylo umožněno.

Největší zájem pro budoucí možné kurzy by byl v oblastech marketingu a ekonomiky, komunikačních dovedností a oblasti fitness a zdravé výživy.

Všichni absolventi uvedli, že se v kurzu dozvěděli nové informace a výkladu porozuměli ze $\frac{3}{4}$ a více. Obtížnost studia hodnotili jako přiměřenou až lehkou.

Z oblasti vložených studijních materiálů a činností oceňovali zejména video-ukázky. Pozitivně byly hodnoceny i obsahy textů (studijních materiálů) a užité názorné obrázky.

Graf 6 Oblast zájmu v e-kurzu (vlastní zpracování)

Ze strany studentů byl kladen velký důraz na jednoduchost a přehlednost, intuitivní ovládání, snadnou zapamatovatelnost a přínos pro soukromý život (jelikož se jednalo o téma společenského zájmu). Tyto faktory jim byly ve velké míře poskytnuty. Snahou kurzu bylo poskytnout kvalitní výukové materiály. Samotný předmět etikety nepovažovali za nijak nový a originální, přesto ale potřebný. Jelikož se v současnosti kurzy tohoto typu uplatňují ve formě zejména jednodenních prezenčních sezení, možnost učit se etiketu pomocí Internetu byla pro ně překvapující.

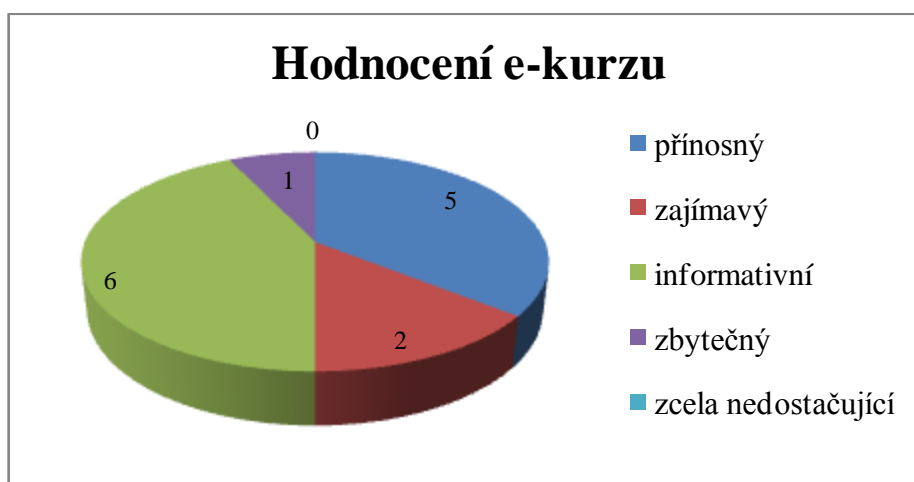
Malý důraz byl kladen na vazbu na další studující (ani ji předem neočekávali). Prostředí kurzu považovali za příjemné, avšak nerozhodovalo o úspěšnosti a kvalitě.

Všeobecně však studující postrádali možnost přímého se dorozumívání s vyučujícím, na což byli zvyklí z klasické školní výuky. Tento požadavek vyvstal i přesto, že bylo v kurzu užito diskuze a rovněž byly účastníkům poskytnuty i kontakty na učitele ve formě e-mailového a telefonního spojení. Prostřednictvím kontaktů jim bylo umožněno získávat podporu pro práci s e-kurzem, rady, jak ho využívat, rovněž jim byly poskytovány i doplňující materiály z knižních publikací či odkazy na další webové stránky. Četnost kontaktu ze strany studentů byla však poměrně nízká. Daný problém by bylo možné řešit zapojením studentů a vyučujícího do online konzultací ve formě chatu.

Vzhledem k tématu, které je velmi praktického rázu, chyběla možnost rozsáhlejší přímé aktivity studujících, čímž byla myšlena možnost vyzkoušet si znalosti a dovednosti ihned na vlastní kůži. Předpokládá se, že nabyté poznatky uplatní zejména v budoucnu.

10.2 Doporučení do budoucna

Elektronické vzdělávání podpořené LMS Moodle bylo hodnoceno jako úspěšné. Kladná odezva lze usoudit z grafu č. 7, kde dotazovaní uvádí, že vzdělávání bylo pro ně informativní a přínosné. Na otázku, zda by měli zájem účastnit se dalšího kurzu, se vyskytla pozitivní odpověď u 71 % případů. Důvodem pro případnou neúčast se staly zejména výrazné časové nároky na studium. Kurz by však byl druhým osobám převážně doporučen. Za největší výhodu uváděli možnost získání souhrnného přehledu o daném tématu - rozmanité množství informací, vše na jednom jediném místě pohromadě.

Graf 7 Hodnocení e-kurzu (vlastní zpracování)

Největší obtíže činila účastníkům orientace v kurzu, i přesto, že byl kurz strukturován do poměrně přehledných kapitol. Jednalo se zejména o problémy vyplývající z nezkušenosti práce s tímto systémem. Tento problém by se dal v budoucnu vyřešit úvodním prezenčním sezením, kde by členové kurzu byli do určité úrovně s chodem systému Moodle seznámeni. Druhým navrhovaným řešením

je vytvoření manuálu pro obsluhu, který by bylo možné šířit před samotným spuštěním kurzu jednotlivým účastníkům.

Velmi pozitivně hodnocenou oblastí kurzu se stala doplňková videa, dále i animované prezentace a obrázky, které kreativně dotvářely jak design kurzu, tak zejména výrazně napomáhaly zapamatování si učební látky a podporovaly větší představivost. Zároveň sloužily pro lepší pochopení textových opor. Jejich větší rozsah není na škodu.

Nedostatky, které se v kurzu vyskytly, autorka bez prodlení odstranila či alespoň minimalizovala.

11 Celkové výsledky a diskuse

Na základě vlastních zkušeností týkajících se e-learningových forem byl jako nejvhodnější pro realizaci e-kurzu etikety vybrán systém pro řízení výuky, neboli LMS, konkrétně pak systém Moodle. Argumenty pro volbu tohoto systému jsou fakta, že je šířen zdarma jako open-source software, splňuje všechny důležité vlastnosti, které by měl LMS mít, tj. podporuje multimediální obsah, je šířen v různých jazykových verzích (i české), umožňuje rychlé aktualizace dat a informací a je snadno rozšiřitelný o nové nástroje, moduly či celé kurzy.

Projekt Moodle se neustále vyvíjí a jeho moderní verze často obsahují nové funkce, či vylepšují stávající. Úspěšně následuje současné trendy.

Za významný přínos e-learningu se považuje obohacení jedinců o možnost samostatného studia, např. pro studenty, kteří nemají možnost absolvovat klasickou výuku s lektorem (ať už z nedostatku času, zdravotních překážek či jiných omezení). Nespornou výhodou představuje možnost studovat v libovolném čase, ve vlastním tempu práce. Kurz by se mohl stát i studijním doplňkem pro případné prezenční semináře na dané téma.

Samotné zavádění e-learningu představuje pouze počáteční investici (finanční, časovou), na oplátku nabízí efektivní, poutavou, interaktivní a individuální podporu studia. Nad obsahem kurzu má pedagog 100% kontrolu.

Nesmíme opomenout, že samotná technologie pro úspěšné uplatnění nestačí, musíme překonávat některé bariéry a počáteční problémy, teprve poté dosáhneme pozitivních výsledků.

12 Závěr

Cílem této bakalářské práce bylo vytvořit efektivně fungující e-learningový kurz. V dnešní době, kdy se počítače (a jiné technické pomůcky s připojením k Internetu) maximálně podporují a používají, je zajímavé e-learningový „styl“ výuky zařadit a snažit se ho rozvíjet. Dosavadním problémem mnoha vyučujících je, že vytváří kurzy příliš strohé a nezajímavé, chybí pak motivace studentů zapojit se do výuky. Kurzy je proto nutné oživit. Jednou z možností je zařadit do výuky více pomůcek na bázi hravosti a rozvíjení kreativity, které účastníka vtáhnou do studia, ať už pomocí zapojení modelových situací v kurzu, videí, cvičných testů, interaktivních pohyblivých prezentací, humoru ...

Držím se názoru, že praktická zkušenost je nenahraditelná, a proto e-learning ve vzdělávání se jakéhokoliv typu bych doporučila. Je otázkou, jak se bude do budoucna vyvíjet životní styl nových generací. Elektronické vyučování nejspíše nikdy úplně nenahradí to reálné, ale vhodně klasické studium doplní a obohatí. Je na plně vyhovující úrovni pro většinu vzdělávacích institucí.

Konkrétně výuka pomocí LMS Moodlu je jednoduchá, efektivní, technicky poměrně nenáročná a intuitivní. Systém Moodle si vedl nad míru dobře. Základní požadavky kvalitního e-learningového systému zvládl dle očekávání. Vytvořená e-learningová podpora může sloužit nejen jako cenný zdroj výukových materiálů, zároveň i jako návod pro budoucí autory e-kurzů.

V dnešní době, kdy je o vzdělávání stále větší zájem, těchto technologií využívají nejen školy, ale i knihovny jako vzdělávací instituce, mnohé firmy pro proškolení svých zaměstnanců a soukromé organizace pro kurzy mnoha zaměření. Proč nevyužít něčeho nového? Vždyť tento typ vzdělávání je dostupný v podstatě každému.

13 Seznam použitých zdrojů

Tištěné dokumenty

Barešová, Andrea. E-learning ve vzdělávání dospělých. Praha: 1. VOX, 2011. ISBN: 978-80-87480-00-7.

Beneš, Milan. Andragogika. [editor] Eva Stuchlíková. 1. vydání. Praha: Grada Publishing, a.s., 2008. ISBN: 978-80-247-2580-2.

Beneš, Milan. Andragogika - teoretické základy. 1. vydání. Praha: Eurolex Bohemia, 2003. str. 13. ISBN: 80-86432-23-8.

Botkin, James, Elmandjra, Mahdi a Malitza, Mircea. No limits to learning: bridging the human gap: a report to the Club of Rome. 1. vydání. Oxford: Pergamon Press, 1979. ISBN: 0-08-024704-0.

Broža, Petr. Tvorba WWW stránek pro úplné začátečníky. 1. vydání. Praha: Computer Press, 2000. ISBN: 80-7226-164-9.

Česko. Parlament České republiky. Zákon o vysokých školách č. 111 ze dne 22. 4. 1998. In: Zákony 2013: úplné znění. Český Těšín: Poradce, 2013. Dostupné z: <http://portal.gov.cz/app/zakony/zakon.jsp?page=0&nr=111~2F1998&rpp=15#seznam>.

Česko. Školský zákon č. 561 ze dne 24. září 2004. In: Školství. Ostrava: Sagit, 2013. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/dokumenty/uplne-zneni-zakona-c-561-2004-sb>.

Česko. Zákon č. 262 ze dne 21. 4. 2006. In: Zákoník práce: 2014. Ostrava: Sagit, 2013. Dostupné z: <http://business.center.cz/business/pravo/zakony/zakonik-prace/>.

Hartl, Pavel. Kompendium pedagogické psychologie dospělých. 1. vydání. Praha: Univerzita Karlova v Praze, 1999. ISBN: 80-7184-841-7.

Hladílek, Miroslav. Kapitoly z obecné didaktiky a didaktiky vzdělávání dospělých. 2. vydání. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského, 2009. str. 143. ISBN: 978-80-86723-75-4.

Kalnický, Juraj. Systémová andragogika. 2. vydání. Ostrava: Pedagogická fakulta Ostravské univerzity, 2007. ISBN: 978-80-7368-489-1.

Mužík, Jaroslav. Androdidaktika. 2. vydání. Praha: ASPI, 2004. ISBN: 80-7357-045-9.

Nocar, David. E-learning v distančním vzdělávání. 1. vydání. Olomouc: Univerzita Palackého, 2004. ISBN: 80-244-0802-3.

Palán, Zdeněk a Langer, Tomáš. Základy andragogiky. 1. vydání. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského Praha, 2008. str. 101. ISBN: 978-80-86723-58-7.

Průcha, Jan. Pedagogická evaluace : hodnocení vzdělávacích programů, procesů a výsledků. 1. vydání. Brno: Masarykova univerzita, 1996. ISBN: 80-210-1333-8.

Sak, Petr a kolektiv, a. Člověk a vzdělávání v informační společnosti: vzdělávání a život v komputerizovaném světě. 1. vydání. Praha: Portál, 2007. ISBN: 978-80-7367-230-0.

Špaček, Ladislav. Nová velká kniha etikety. [editor] Hana Pešinová. 2. rozšířené vydání. Praha: Mladá fronta, a.s., 2008. ISBN: 978-80-204-1954-5.

Tluchoř, Jan. E-learning a blended learning ve vzdělávacím procesu. 1. vydání. Plzeň: Západočeská univerzita, 2005. ISBN: 80-7043-420-1.

Zlámalová, Helena. Distanční vzdělávání a eLearning: učební text pro distanční studium. 1. vydání. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského, 2008. ISBN: 978-80-86723-56-3.

Zlámalová, Helena a Průcha, Jiří. Programy distančního vzdělávání v ČR pro rok 1996/97. Praha: Centrum pro studium vysokého školství, 1996.

Elektronické dokumenty

Bartošek, Milan. Krátce z historie Internetu. Zpravodaj ÚVT MU. [Online] 1995. [Citace: 12. únor 2014.] ročník V, č. 3, s. 10-13. <http://www.ics.muni.cz/zpravodaj/articles/22.html>. ISSN: 1212-0901 - tištěná verze.

Bartošová, Michaela. Mini notebook alias netbook vás jistě mile překvapí. Topzine. [Online] 12. srpen 2010. [Citace: 16. únor 2014.] <http://www.topzine.cz/mini-notebook-alisas-netbook-vas-jiste-mile-prekvapi>.

Blue Thunder. Books For Your Tablet PC. Tablet PC books. [Online] 2005. [Citace: 16. únor 2014.] <http://www.tabletpc2.com/TabletPCBooks.htm>.

Kodýtek, Pavel. Historie internetu. WebDesign PAY & SOFT. [Online] 31. leden 2006. [Citace: 11. únor 2014.] <http://www.webdesign.paysoft.cz/clanky/2006/historie-internetu/>.

López, Gustavo Alberto Moreno a Builes, Jovani Alberto Jiménez. T-learning model and its application on interactive digital TV. DYNA. [Online] červen 2012. [Citace: 15. únor 2014.] http://www.scielo.org.co/scielo.php?script=sci_arttext&pid=S0012-73532012000300022&lng=es&nrm=iso&tlng=en. ISSN: 0012-7353.

Moodle. MoodleDocs. Moodle. [Online] 11. prosinec 2013. [Citace: 16. únor 2014.] http://docs.moodle.org/26/en/Main_page.

Pejša, Jan. LCMS a LMS, vývoj kurzu. LCMS a LMS. [Online] 2008. [Citace: 14. únor 2014.] http://www.elearn.cz/soubory/lms_lcms.pdf.

Peterka, Jiří. Na počátku byl ARPANET Archiv článků a přednášek Jiřího Peterky. [Online] 2011. [Citace: 12. únor 2014.] <http://www.earchiv.cz/a95/a504c502.php3>.

Satrapa, Pavel. Deset let CESNETu. Zpravodaj ÚVT MU. [Online] 4. duben 2006. [Citace: 12. únor 2014.] ročník XVI, č. 4, s. 1-4. <http://www.ics.muni.cz/zpravodaj/articles/517.html>. ISSN: 1212-0901 - tištěná verze.

Superia. Co je to? Co je to? [Online] 2013. [Citace: 16. únor 2014.] <http://cojeto.superia.cz/pocitace/smartphone.php>.

Tofel, Kelvin. AT&T's Pantech Discover smartphone. GIGAOM. [Online] 7. leden 2013. [Citace: 16. únor 2014.] <http://gigaom.com/2013/01/07/atts-pantech-discover-smartphone-hot-hardware-for-a-cool-49/>.

Seznam obrázků a grafů

Obr. 1 Systém celoživotního vzdělávání (Palán a kol., 2008)	15
Obr. 2 Struktura dalšího vzdělávání (Palán a kol., 2008)	15
Obr. 3 E-learningové formy vzdělávání (vlastní zpracování).....	25
Obr. 4 Tablet PC (Blue Thunder, 2005)	29
Obr. 5 Smartphone (Tofel, 2013).....	30
Obr. 6 Netbook (Bartošová, 2010).....	30
Obr. 7 Logo systému Moodle (Moodle, 2013)	31
Obr. 8 Výběr kurzu (vlastní zpracování)	42
Obr. 9 Přihlašovací formulář (vlastní zpracování).....	42
Obr. 10 Prostředí Moodle (vlastní zpracování)	43
Obr. 11 Vstup na osobní profil (vlastní zpracování).....	43
Obr. 12 Profil učitele (vlastní zpracování).....	43
Obr. 13 Prostředí Moodle 2 (vlastní zpracování)	44
Obr. 14 Bloky (vlastní zpracování).....	45
Obr. 15 Režim úprav kurzu (vlastní zpracování)	46
Obr. 16 Výňatek z textové opory (vlastní zpracování)	46
Obr. 17 Slovník v Moodle (vlastní zpracování)	48
Obr. 18 Banka testových úloh (vlastní zpracování)	49
Obr. 19 Položka testu (vlastní zpracování)	49
Obr. 20 Rozbalovací nabídka aktivit v Moodle (vlastní zpracování)	50
Obr. 21 Tvorba textové stránky (vlastní zpracování)	51
Obr. 22 Vzhled textové stránky (vlastní zpracování)	51
Obr. 23 Video z www.youtube.com (vlastní zpracování)	51
Obr. 24 Interaktivní prezentace (vlastní zpracování).....	53
Graf 1 Četnost užívání počítače (vlastní zpracování)	57
Graf 2 Účel využívání počítače (vlastní zpracování).....	58
Graf 3 Preferenze způsobů učení se (vlastní zpracování)	58
Graf 4 Slušné chování (vlastní zpracování)	60
Graf 5 Obeznamenost s problematikou elektronického vzdělávání (vlastní zpracování).....	61
Graf 6 Oblast zájmu v e-kurzu (vlastní zpracování).....	62
Graf 7 Hodnocení e-kurzu (vlastní zpracování).....	63

Seznam příloh

Příloha č. 1: Struktura lekce v Moodle - Stoloání

Příloha č. 2: Ukázka výukového textu

Příloha č. 3: Dotazník určený studentům

Přílohy

Příloha č. 1: Struktura lekce v Moodle - Stolování:

STOLOVÁNÍ

Jste pozváni na večeři, na čaj o páté, na pracovní oběd nebo na banket, kde je připraveno bohaté menu o několika chodech? Chcete být perfektně připraveni na jakoukoliv gastronomickou událost a s noblesou si poradit se záladnými kulinářskými lahůdkami?

Souhlasíte s tvrzením, že v dnešní době je zcela nevyhnutelné ovládat etiketu stolování? Hledáte způsob jak okouzlit vybranou společnost, zaujmout svým chováním vlivné obchodní partnery a společensky obstát nejen v přítomnosti celebrit a velkých osobností?

Osvojte si:

- etiketu stolování
- zacházení s různými typy příborů
- výběr nápoje k pokrmu a správnou degustaci
- etiketu ubrousků
- povinnosti hosta a hostitele a další ...

 Úprava stolu

 Zasedací pořádek

 Pravidla správného stolování aneb Umíme se chovat?

 Gastronomická pravidla

 Nápoje

 Malá kniha etikety - U stolu

Jak to všechno jenom sním? A nestrapním se před někým?

Příloha č. 2: Ukázka výukového textu:

KDY ZAČÍT HLEDAT NOVÉ ZAMĚSTNÁNÍ?

Nejllepší je začít hledat novou práci hned, jakmile se dozvíte, či se rozhodnete ukončit pracovní poměr. Prvním krokem je zaktualizování Vašeho profesního životopisu a vytvoření motivačního dopisu (informace jak psát, jsme se již naučili).

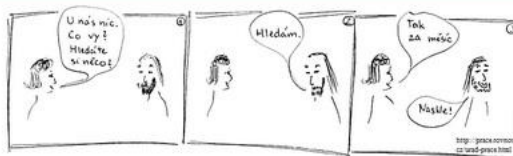
■ Nezapomeňte se zaevidovat na úřadu práce. Již před uplynutím výpovědní doby se můžete přihlásit na úřad práce v místě Vašeho trvalého bydliště. Při evidenci Vás čeká vyplnění Žádosti o zprostředkování zaměstnání a Žádosti o podporu v nezaměstnanosti. Obě žádosti si můžete vyplnit již předem v elektronické verzi, kterou naleznete na stránkách úřadu práce. Kromě žádostí si s sebou vezměte občanský průkaz nebo jiný doklad, kterým prokážete svoji totožnost a místo trvalého pobytu, zápočtový list z posledního zaměstnání, potvrzení o výši průměrného výdělku, případně doklad o výkonu jiné výdělečné činnosti, evidenční list důchodového pojištění, potvrzení o ukončení náhradní době (návrat z mateřské dovolené, péče o osobu blízkou aj.). Zaevidovat se musíte osobně.

Nejpozději se však zaevidujte do evidence uchazečů o zaměstnání do tří pracovních dnů po skončení zaměstnání. Povinnost evidence na úřadu práce sice nemáte, ovšem zbytečně byste se tak ochuzovali o pomoc ze strany úřadu práce. Dále byste si museli sami platit zdravotní pojištění u pojišťovny, u které jste registrovaný. A v neposlední řadě, byste nedostávali hmotnou podporu v nezaměstnanosti, budete-li na ni mít nárok.

Přijít o zaměstnání není rozhodně něco, o co je třeba stát. Ale pokud se Vám to stane, přijměte tuto situaci jako výzvu a šanci. Možná jste již mnohokrát přemýšleli, zda Vaše práce a způsob života jsou opravdu takové, jaké byste si přáli. Možná jste již o změně uvažovali, ale báli jste se jí realizovat. Nyní jste ke změně donuceni. Využijte tuto příležitost, jak nejlépe dovedete.

Příloha č. 3: Dotazník určený studentům:

Česká zemědělská univerzita v Praze
Institut vzdělávání a poradenství, Poradenství v odborném vzdělávání

Název kurzu: Umíme se chovat aneb Etiketa hrou

Lektorka: Radka Wernerová

Datum: 1. března 2014

Tento dotazník má za cíl zmapovat Vaše poznatky z oblasti využívání PC technologií a hodnocení absolvované aktivity v e-kurzu. Maximálně ocením, pokud tam, kde se Vaše pocity a postřehy nevejdou do předložených "polí", využijete možnosti slovně komentovat jednotlivé otázky či kurz celkově. Veškeré odpovědi budou velkým přínosem.

Nejsou zde žádné správné nebo špatné odpovědi, zajímá mě pouze Váš názor. Prosím, buďte si jistý(á), že s Vašimi odpověďmi budu nakládat důvěrně.

1. VŠEOBECNÉ INFORMACE

Jste:

- a) žena
- b) muž

Věk:

- a) 20-29
- b) 30-39
- c) 40-49
- d) 50 a více

2. PRÁCE S POČÍTAČEM A JEMU PODOBNÝMI TECHNOLOGIEMI

Tato část dotazníku se zaměřuje na zjištění Vašich zkušeností s počítačem, účelům, pro které ho využíváte a času, který zde trávíte.

Jak často využíváte počítač či jiné technologie s připojením na Internet (notebook, smartphone..)?

- a) vůbec
- b) asi 3x v týdnu
- c) obden
- d) denně

U PC trávím jednorázově:

- a) max. 1 hodinu
- b) 2-3 hodiny
- c) do 8 hodin
- d) celý den

K čemu nejčastěji PC technologie využíváte?

- a) práce
- b) vzdělávání
- c) zábava, hry
- d) poslech hudby
- e) nákupy
- f) vyhledávání informací a novinek ze společenského dění
- g) komunikace s okolím
- h) jiné

Jaký je Váš názor na delší vysedávání u počítače?

- a) ztráta času
- b) odvádění pozornosti
- c) zábava
- d) součást zaměstnání, nutnost

Dle mého názoru trávím u počítače:

- a) hodně času
- b) přiměřeně času
- c) málo času

Používáte v současné době počítač k učení?

- a) pravidelně
- b) občas
- c) nikdy

Svou znalost užívání PC bych ohodnotil(a): (1= výborná, 5= základy) 1 2 3 4 5

Zvolil(a) byste k učení raději možnost výuky s počítačem než s klasickou učebnicí?

- a) ano, mám raději počítač
- b) ne, preferuji učebnici
- c) volil(a) bych spíše kombinaci obojího

Měl(a) jste v životě možnost studovat podle Vašich osobních zájmů?

- a) ano
- b) ne

3. ZNALOSTI / ZKUŠENOSTI Z OBLASTI ETIKETY

Víte, co znamená slovo "etiketa"?

- a) soubor pravidel společenského chování
- b) nauka o mravnosti, morálce
- c) nevím, nikdy jsem toto slovo neslyšel(a)

Pro objasnění zmíněného pojmu:

Etiketu lze definovat jako soubor pravidel společenského chování. Určuje, jak se má jedinec v různých situacích chovat, aby byl ohleduplný a empatický.

Řídíte se ve svém životě pravidly etikety?

- a) ano, snažím se
- b) ne, je mi to jedno

Kdo by měl naučit člověka pravidlům slušného chování?

- a) rodiče
- b) učitelé ve škole
- c) jedinec sám
- d) média
- e) jiné

Kolikrát do roka se dostanete do společnosti? (divadlo, koncert vážné hudby, ples, raut ...)

- a) párkrát do roka
- b) často
- c) nechodím na takové akce

Pokud jdete na nějakou společenskou akci, záleží Vám na tom, co si obléknete?

- a) ano, chci vypadat dobře
- b) ne, obléknu si první, co mě napadne

4. E-LEARNING

Setkal(a) jste se v minulosti s výrazy e-learning a LMS Moodle a věděl(a) jste, co znamenají?

- a) znala jsem pouze e-learning
- b) znala jsem pouze Moodle
- c) setkal(a), ale nemám o nich konkrétní představu
- d) nesečkala
- e) dokázal(a) bych vysvětlit oba dva

Pro objasnění výše zmíněných pojmů:

E-learning můžeme chápat jako způsob výuky, který využívá zapojení informačních a komunikačních technologií a nevyžaduje bezprostřední fyzickou přítomnost učitele. Jedná se o technickou podporu distančního vzdělávání. Vzdělávání probíhá ve virtuálním studijním prostředí za pomoci Internetu.

LMS Moodle je nástroj, který umožňuje zdarma technickou podporu pro online výuku.

Jaké by byly důvody pro případnou další účast na výuce v e-kurzu?

- a) získat nové poznatky a informace
- b) udržet si a prohlubovat své dosavadní vědomosti
- c) smysluplně využít svůj volný čas
- d) potvrdit si, že na studium ještě stačím, udržovat se v dobré psychické kondici
- e) vzdělávat se, protože na to dříve nebyl čas či mi to dříve nebylo umožněno
- f) naučit se něco, co by se později mohlo využít
- g) jde mi o získání osvědčení
- h) trávit čas se skupinou lidí, kteří mají stejné zájmy jako já
- i) udržovat kontakty s druhými lidmi

V jakém zaměření (tématu) byste chtěl(a) užívat možnost opory e-learningu do budoucna v případě naskytnutí se této možnosti?

- a) společenské vědy
- b) marketing
- c) ekonomika
- d) komunikace a prezentace
- e) přírodní vědy
- f) fitness a zdravá výživa
- g) jiné

5. HODNOCENÍ E-KURZU

Tato část zjišťuje, jak se Vám pracovalo a učilo v tomto online prostředí. Srovnajte Vaše ideální představy a momentální zkušenosti s tímto kurzem.

Dozvěděl(a) jste se v kurzu něco nového?

- a) ano
- b) ne

Porozuměl(a) jste výkladu?

- a) vůbec ničemu
- b) jen některým částem
- c) asi 1/4
- d) asi 1/2
- e) asi 3/4
- f) téměř všemu

Celková obtížnost studia byla:

- a) lehká
- b) přiměřeně
- c) obtížná
- d) dosti obtížná

Co Vás v kurz nejvíce mátló / uvádělo do rozpaků?

Výuka s využitím systému elektronického vzdělávání byla pro mě:

- a) zajímavá
- b) nezajímavá
- c) průměrná

Do jaké míry podle Vás kurz naplnil stanovené cíle?

- a) zcela
- b) z větší části
- c) z poloviny
- d) jen v některých ohledech
- e) vůbec

Která oblast Vás jako studenta v kurzu nejvíce zaujala?

- a) obsahy textů
- b) zadané úkoly
- c) testy
- d) celkové prostředí (design) kurzu
- e) videa
- f) obrázky
- g) diskuse
- h) jiné

Jak se Vám líbily dané oblasti: (oznámkujte jako ve škole)

důraz na jednoduchost a přehlednost	1 2 3 4 5
dobrá čitelnost delších textů	1 2 3 4 5
intuitivní navigace	1 2 3 4 5
originalita tématu	1 2 3 4 5
tematické rozdělení na jednotlivé bloky	1 2 3 4 5
přínos pro profesní rozvoj / praxi	1 2 3 4 5
přínos pro soukromý život	1 2 3 4 5
vhodně užití metody výuky, moderní pomůcky	1 2 3 4 5
možnost komunikace s lektorkou	1 2 3 4 5
vazba na další studující	1 2 3 4 5
vyváženost teorie, praxe a diskusí	1 2 3 4 5
atmosféra pro učení	1 2 3 4 5
kvalita a dostupnost studijních materiálů	1 2 3 4 5
možnost získat dodatečné informace a materiály	1 2 3 4 5
vzhled (design) prostředí	1 2 3 4 5
snadná zapamatovatelnost informací	1 2 3 4 5

Celkově e-learningový kurz hodnotím jako:

- a) přínosný
- b) zajímavý
- c) informativní
- d) zbytečný
- e) zcela nedostačující pro studium

Ke zlepšení kvality pro budoucnost kurzu by pomohlo, kdyby:

.....

Měl(a) byste zájem se účastnit dalšího navazujícího kurzu?

- a) ano
- b) ne

Doporučil(a) byste kurz jiným osobám?

- a) ano
- b) ne

Děkuji Vám za čas i ochotu podělit se o Vaše názory. Vaše odpovědi mi pomohou vylepšit online výuku tohoto kurzu i v budoucnosti.